

“E1”

PRIJEDLOG

Na osnovu člana IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na ___ sjednici Predstavničkog doma, održanoj _____ 2023. godine, i ___ sjednici Doma naroda, održanoj _____ 2023. godine, usvojila je

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O VISOKOM SUDSKOM I TUŽILAČKOM VIJEĆU
BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U Zakonu o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) u članu 1. iza stava (3) dodaje se novi stav (4) koji glasi:

„(4) Riječi koje su radi preglednosti u propisu navedene u jednom rodu, bez diskriminacije se odnose i na muški i na ženski rod.“.

Član 2.

U članu 4. stav (5) iza riječi: „zamjenike glavnih tužilaca“. dodaju se interpunkcijski znak „zarez“ i riječi: „kao i članove Vijeća“.

Član 3.

U članu 5. iza stava (2) dodaje se novi stav (3) koji glasi:

„(3) Godinu dana nakon isteka mandata, član Vijeća ne može se prijaviti niti biti biran na upražnjenu poziciju u pravosuđu koja predstavlja napredovanje, uključujući Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine i Ustavni sud Republike Srpske, te se ne može prijavljivati za upražnjenu poziciju glavnog disciplinskog tužioca i zamjenika u Uredu disciplinskog tužioca i direktora i zamjenika u Sekretarijatu Vijeća.“

Član 4.

U članu 6. stav (1) tač. (d) i (e) mijenjaju se i glase:

„(d) u slučaju sukoba interesa iz člana 10a. stav (1) tačke (a) ovog zakona:

(e) donošenjem odluke o razrješenju iz člana 6a. ovog zakona.“

Tačka (f) briše se, a tačka (g) postaje tačka (f).

U stavu (2) riječi: .. stava 1. tač. (d), (e) i (f) ovog člana na dan kada ga Vijeće smijeni s funkcije“, zamjenjuju se riječima: .. iz stava (1) tačka (d) ovog člana, mandat prestaje podnošenjem prijave na upražnjenu poziciju.”

Stav (3) mijenja se i glasi:

„(3) Ako mandat člana Vijeća, predsjednika ili potpredsjednika Vijeća prestaje na način propisan u ovom članu, u odluci o prestanku mandata mora se navesti tačan dan prestanka mandata.“.

Član 5.

Iza člana 6. dodaje se novi član 6a. koji glasi:

„Član 6a.

(Razrješenje članova Vijeća)

(1) Član Vijeća razrješava se funkcije:

- (a) ako kršenjem ovog zakona ili drugom radnjom ozbiljno naruši ugled Vijeća;
- (b) u slučaju nespojivih funkcija;
- (c) u slučaju odsustva s funkcije člana Vijeća u trajanju dužem od tri mjeseca neprekidno, odnosno u trajanju dužem od šest mjeseci neprekidno ukoliko je odsustvo uzrokovano bolešću.

(2) Postupak razrješenja člana Vijeća pokreće se na prijedlog koji može podnijeti svaki sudija, tužilac ili član Vijeća, koji raspolaže informacijama o postojanju razloga iz stava (1) ovog člana.

(3) Prijedlog za pokretanje postupka razrješenja podnosi se Vijeću.

(4) Kada primi prijedlog i zaključi da je potrebno pokrenuti postupak utvrđivanja činjenica u vezi s okolnostima iz stava (1) ovog člana, Vijeće će formirati posebnu komisiju, koju čini pet članova, sa zadatkom da utvrdi relevantne činjenice i predloži Vijeću donošenje odluke.

(5) U komisiji iz stava (4) ovog člana mora biti najmanje jedan član Vijeća iz reda sudija i najmanje jedan član Vijeća iz reda tužilaca, a tri člana su nosioci pravosudne funkcije, s tim da u komisiji ne može učestvovati sudija ili tužilac iz onog suda ili tužilaštva iz kojeg dolazi član Vijeća protiv kojeg se vodi postupak razrješenja.

(6) Formiranje komisije i provođenje postupka razrješenja detaljnije se propisuje Poslovníkom.

(7) Odluku o razrješenju Vijeće donosi dvotrećinskom većinom glasova članova Vijeća koji su prisutni.

(8) Odluka iz stava (7) ovog člana donosi se u obliku rješenja koje obavezno sadrži detaljno obrazloženje razloga za razrješenje i isto se objavljuje u skladu s članom 45. ovog zakona, kao i na internetskoj stranici Vijeća.

(9) Odluka iz stava (8) ovog člana je konačan upravni akt prema članu 4. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10), te se protiv nje može tužbom pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

(10) Tužba iz stava (9) ovog člana podnosi se u roku od osam dana od dana objavljivanja rješenja o razrješenju na internetskoj stranici Vijeća.

(11) Odgovor na tužbu tuženi je dužan dostaviti u roku od osam dana od dana prijema tužbe, a Sud rješava u roku od osam dana od dana prijema odgovora na tužbu.“.

Član 6.

Iza člana 10. dodaje se novi član 10a. koji glasi:

„Član 10a.

(Sukob interesa)

(1) Sukob interesa člana Vijeća postoji:

- a) kada se član Vijeća ili njegov krvni srodnik u pravoj liniji, dijete bračnog partnera, bračni odnosno vanbračni partner, usvojitelj i usvojena djeca, prijavi na upražnjenu poziciju u pravosuđu, uključujući i Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine i Ustavni sud Republike Srpske ili upražnjenu poziciju glavnog disciplinskog tužioca i zamjenika disciplinskog tužioca u Uredu disciplinskog tužioca ili direktora i zamjenika u Sekretarijatu Vijeća;
- b) u drugoj situaciji u kojoj je član Vijeća u krvnom srodstvu po bočnoj liniji, srodnik po tazbini ili ima prijateljske, poslovne ili bilo kakve druge veze ili privatni interes koji utiče ili može uticati na zakonitost, transparentnost, objektivnost i nepristrasnost u vršenju funkcije, odnosno u kojoj privatni interes šteti ili može štetiti javnom interesu ili povjerenju građana.

(2) Ako se na upražnjenu poziciju iz stava (1) tačke a) ovog člana prijavi član Vijeća, prestaje mu mandat u Vijeću, a ako se na upražnjenu poziciju prijavi njegov srodnik ili lice iz stava (1) tačke a) ovog člana, član Vijeća je dužan da odmah po saznanju to prijavi Vijeću i zatraži svoje izuzeće u komisiji za obavljanje razgovora i postupku predlaganja i imenovanja kandidata.

(3) Slučajevi u kojima se podrazumijeva postojanje sukoba interesa iz stava (1) tačke b) ovog člana detaljnije se regulišu pravilnikom Vijeća.“.

Član 7.

U članu 14. stav (2) riječi: „i koji glasaju“, i riječi: „u skladu s odredbama člana 11. (4)“ brišu se.

Stav (3) mijenja se i glasi:

„(3) U postupku glasanja članovi Vijeća ne mogu biti suzdržani.“.

Stav (4) briše se.

Član 8.

U članu 17. tačka (22) iza riječi „utvrđuje“ dodaju se riječi: „proceduru i“.

Iza tačke (29) dodaje se nova tačka (30) koja glasi:

„(30) uspostavlja Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona;“.

Dosadašnja tačka (30) postaje tačka (31).

Član 9.

U članu 44. stav (1) mijenja se i glasi:

„(1) Odluku o imenovanju kandidata na funkciju sudije ili tužioca Vijeće donosi u obliku rješenja koje obavezno sadrži obrazloženje o primjeni kriterija iz člana 43. ovog zakona i isto se objavljuje u skladu s članom 45. ovog zakona kao i na internetskoj stranici Vijeća.“.

Iza stava (3) dodaju se novi st. (4), (5) i (6) koji glase:

„(4) Odluka o imenovanju je konačan upravni akt institucije Bosne i Hercegovine prema članu 4. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10), te se protiv nje može tužbom pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

(5) Tužba iz stava (4) ovog člana podnosi se u roku od osam dana od dana objavljivanja rješenja o imenovanju na internetskoj stranici Vijeća. U sporu iz ovog stava, Sud Bosne i Hercegovine preispituje zakonitost provedenog postupka imenovanja i odlučuje po hitnom postupku, a najkasnije u roku od osam dana od dana dostavljanja odgovora na tužbu. Odgovor na tužbu tuženi je dužan dostaviti u roku od osam dana od dana prijema tužbe.

(6) U slučaju pokretanja upravnog spora iz stava (4) ovog člana za tu poziciju se odgađa stupanje na funkciju novoimenovanog sudije ili tužioca, dok se ne okonča sudski postupak.“.

Član 10.

Član 54. mijenja se i glasi:

„Član 54.

(Odgovornost za disciplinski prekršaj)

(1) Sudija, tužilac, dodatni sudija ili sudija porotnik, uključujući i predsjednike sudova, glavne tužioce i njihove zamjenike, kao i član Vijeća disciplinski su odgovorni za zakonom propisane disciplinske prekršaje, koje su učinili s umišljajem ili iz nehata.

(2) Imenovanje u drugi sud ili tužilaštvo ne isključuje disciplinsku odgovornost sudije ili tužioca za disciplinski prekršaj učinjen na poziciji nosioca pravosudne funkcije koju je prethodno vršio. Prestanak mandata na rukovodećoj poziciji ne isključuje odgovornost za disciplinski prekršaj učinjen za vrijeme trajanja tog mandata.

(3) Krivična, odnosno prekršajna odgovornost ne isključuje disciplinsku odgovornost sudije ili tužioca za isto djelo koje je bilo predmet krivičnog, odnosno prekršajnog postupka. ako je takvo djelo istovremeno i disciplinski prekršaj.

(4) Postupak razrješenja u skladu s članom 6a. ovog zakona. ne isključuje disciplinsku odgovornost člana Vijeća, ukoliko je djelo koje je predmet postupka razrješenja. istovremeno i disciplinski prekršaj.“.

Član 11.

Član 56. mijenja se i glasi:

„Član 56.

(Disciplinski prekršaji sudija)

(1) Disciplinski prekršaji sudija su:

- a) odavanje povjerljive informacije koja proizlazi iz vršenja funkcije sudije;
- b) korištenje funkcije sudije kako bi se pribavila korist za sebe ili drugo lice;
- c) propuštanje da traži svoje izuzeće od postupanja po predmetu kada postoji sukob interesa;
- d) neopravdano kažnjenje u izradi odluke ili procesnim radnjama;
- e) nepostupanje po odluci donesenoj u postupku za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku;
- f) omogućavanje vršenja funkcije sudije licu koje za to nije zakonom ovlašteno;
- g) miješanje u postupanje sudije ili tužioca suprotno propisima. s namjerom opstruiranja ili onemogućavanja njegovih aktivnosti ili uticaja na njegov rad;
- h) davanje bilo kakvih komentara o sudskoj ili tužilačkoj odluci. postupku ili predmetu. dok je predmet u toku pred sudom. za koje se opravdano može očekivati da mogu ometati ili štetiti pravičnom postupku ili suđenju;
- i) nepostupanje. iz neopravdanih razloga. po pravilniku. odluci. naredbi ili drugom aktu Vijeća;
- j) davanje ili prikazivanje Vijeću lažne. obmanjive ili nedovoljne informacije;
- k) propuštanje da Vijeću dostavi bilo koju informaciju koju je dužan dostaviti u skladu s ovim zakonom;
- l) kršenje odredbi ovog zakona o dostavljanju izvještaja o imovini i interesima;
- m) kršenje odredbi ovog zakona o praćenju ispunjavanja obaveza podnosioca izvještaja propisanih ovim zakonom;
- n) neispunjavanje obaveze učestvovanja u oblicima obaveznog stručnog usavršavanja;
- o) upuštanje u aktivnosti koje su nespojive s funkcijama sudije;
- p) kršenje ograničenja u pogledu ostvarivanja prihoda po osnovu naknada za dodatne aktivnosti;
- r) postupanje s pristrasnošću i predrasudama tokom vršenja službenih funkcija zbog rase. boje. spola. vjerske pripadnosti. etničkog porijekla. nacionalne pripadnosti. seksualne opredijeljenosti ili društvenog i ekonomskog statusa stranke;
- s) kršenje principa Etičkog kodeksa sudija koji su doveli do narušavanja ugleda i integriteta pravosuđa. a koji ovim članom nisu propisani kao zaseban prekršaj;

t) prihvatanje poklona ili nagrada čija je namjena neprimjereno uticanje na odluke ili postupke sudije, uključujući i slučajeve kada poklon ili nagrada samo odaju utisak neprimjerenog uticaja.

(2) Pored prekršaja iz stava (1) ovog člana predsjednik suda odgovara i za sljedeće disciplinske prekršaje:

- a) kršenje propisa koji regulišu poslove rukovođenja sudom i sudskom upravom;
- b) kršenje propisa ili odluke o dodjeljivanju predmeta u rad, neposredno ili propuštanjem nadzora;
- c) nepodnošenje disciplinske prijave protiv sudije istog suda, iako raspolaže informacijom o povredi službene dužnosti;
- d) propuštanje da Vijeću dostavi informaciju i podatak koji je dužan dostaviti kao predsjednik suda u skladu s ovim zakonom.”.

Član 12.

Član 57. mijenja se i glasi:

„Član 57.

(Disciplinski prekršaji tužilaca)

(1) Disciplinski prekršaji tužilaca su:

- a) odavanje povjerljive informacije koja proizlazi iz vršenja funkcije tužioca;
- b) korištenje funkcije tužioca kako bi se pribavila korist za sebe ili druga lica;
- c) propuštanje da traži svoje izuzeće od postupanja po predmetima kada postoji sukob interesa;
- d) neopravdano kašnjenje u provođenju radnji u vezi s vršenjem funkcije tužioca;
- e) nepostupanje po odluci donesenoj u postupku za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku;
- f) omogućavanje vršenja funkcije tužioca licima koja na to nisu zakonom ovlaštena;
- g) miješanje u postupanje sudije ili tužioca suprotno propisima, s namjerom opstruiranja ili onemogućavanja njegovih aktivnosti ili uticaja na njegov rad;
- h) davanje bilo kakvih komentara o sudskoj ili tužilačkoj odluci, postupku ili predmetu, dok je predmet u toku pred sudom, za koje se opravdano može očekivati da mogu ometati ili štetiti pravičnom postupku ili sudenju;
- i) nepostupanje, iz neopravdanih razloga, po pravilniku, odluci, naredbi ili drugom aktu Vijeća;
- j) davanje ili prikazivanje Vijeću lažne, obmanjive ili nedovoljne informacije;
- k) propuštanje da Vijeću dostavi bilo koju informaciju koju je dužan dostaviti u skladu s ovim zakonom;
- l) kršenje odredbi ovog zakona o dostavljanju izvještaja o imovini i interesima;
- m) kršenje odredbi ovog zakona o praćenju ispunjavanja obaveza podnosioca izvještaja propisanih ovim zakonom;
- n) neispunjavanje obaveze učestvovanja u oblicima obaveznog stručnog usavršavanja;
- o) neizvršavanje zakonom propisanog uputstva nadređenog tužioca, osim ako bi izvršavanje takvog uputstva značilo kršenje zakona;

- p) upuštanje u aktivnost koja je nespojiva s funkcijama tužioca;
- r) kršenje ograničenja u pogledu ostvarivanja prihoda po osnovu naknade za dodatnu aktivnost;
- s) postupanje s pristrasnošću i predrasudama tokom vršenja službenih funkcija zbog rase, boje, spola, vjerske pripadnosti, etničkog porijekla, nacionalne pripadnosti, seksualne opredijeljenosti ili društvenog i ekonomskog statusa stranke;
- t) kršenje principa Etičkog kodeksa tužioca koji su doveli do narušavanja ugleda i integriteta pravosuđa, a koji ovim članom nisu propisani kao zaseban prekršaj;
- u) prihvatanje poklona ili nagrada čija je namjena neprimjerno uticanje na odluke ili postupke tužioca, uključujući i slučajeve kada poklon ili nagrada samo odaju utisak neprimjerenog uticaja.

(2) Pored prekršaja iz stava (1) ovog člana glavni tužilac odgovara i za sljedeće disciplinske prekršaje:

- a) kršenje propisa koji regulišu poslove rukovođenja tužilaštvom i tužilačkom upravom;
- b) kršenje propisa i odluke o dodjeljivanju predmeta u rad, neposredno ili propuštanjem nadzora;
- c) nepodnošenje disciplinske prijave protiv tužioca istog tužilaštva, iako raspolaže informacijom o povredi službene funkcije;
- d) propuštanje da Vijeću dostavi informaciju i podatak koji je dužan dostaviti kao glavni tužilac u skladu s ovim zakonom.“.

Član 13.

Iza člana 57. dodaje se novi član 57a. koji glasi:

„Član 57a.

(Disciplinski prekršaji člana Vijeća)

Disciplinski prekršaji člana Vijeća su:

- a) povreda načela nepristrasnosti ili nezavisnosti u vršenju funkcije člana Vijeća;
- b) postupanje s pristrasnošću i predrasudama tokom vršenja službenih funkcija zbog rase, boje, spola, vjerske pripadnosti, etničkog porijekla, nacionalne pripadnosti, seksualne opredijeljenosti ili društvenog i ekonomskog statusa;
- c) odavanje povjerljive informacije koja proizlazi iz vršenja funkcije člana Vijeća;
- d) korištenje funkcije člana Vijeća kako bi se pribavila korist za sebe ili drugo lice;
- e) propuštanje da traži svoje izuzeće od postupanja u Vijeću kada postoji sukob interesa;
- f) nezakonito miješanje u postupanje sudije, tužioca ili člana Vijeća s namjerom opstruiranja ili onemogućavanja njegovih aktivnosti ili uticaja na njegov rad;
- g) davanje bilo kakvih komentara o sudskoj ili tužilačkoj odluci, postupku ili predmetu, dok je predmet u toku pred sudom za koje se opravdano može očekivati da mogu ometati ili štetiti pravičnom postupku ili suđenju;
- h) neučestvovanje, bez opravdanja, u radu Vijeća, njegovih komisija i drugih radnih organa, te neobavljanje zadatka koje mu dodijeli Vijeće;
- i) nepostupanje, iz neopravdanih razloga, po pravilniku, odluci, naredbi ili drugom aktu Vijeća;

- j) davanje ili prikazivanje Vijeću lažne, obmanjive ili nedovoljne informacije;
- k) propuštanje da Vijeću dostavi bilo koju informaciju koju je dužan dostaviti u skladu s ovim zakonom;
- l) kršenje odredbi ovog zakona o dostavljanju izvještaja o imovini i interesima;
- m) kršenje odredbi ovog zakona o praćenju ispunjavanja obaveza podnosioca izvještaja o imovini i interesima propisanih ovim zakonom;
- n) ponašanje koje je dovelo do narušavanja ugleda i integriteta Vijeća ili pravosuđa u cjelini, a koje ovim članom nije propisano kao zaseban prekršaj.“.

Član 14.

U članu 58. stav (1) tačka (c) iza riječi „plate“, dodaju se riječi: „ili naknade“, a u tački (e), iza riječi: „mjesto tužioca“, dodaju se riječi: „odnosno premještanje s mjesta predsjednika ili potpredsjednika Vijeća na mjesto člana Vijeća.“.

Član 15.

Iza člana 61. dodaju se novi čl. 61a. i 61b. koji glase:

„Član 61a.

(Posebna pravila za disciplinski postupak protiv člana Vijeća)

(1) Disciplinski postupak protiv člana Vijeća vode:

- a) Prvostepena disciplinska komisija;
- b) Drugostepena disciplinska komisija.

(2) Komisije iz stava (1) ovog člana nezavisne su i nadležne za provođenje disciplinskih postupaka protiv članova Vijeća. Član komisije koji je učestvovao u rješavanju u Prvostepenoj komisiji ne može postupati u istoj stvari u Drugostepenoj disciplinskoj komisiji.

(3) U disciplinskom postupku koji se vodi protiv člana Vijeća koji je sudija, članovi komisije će i u prvom i u drugom stepenu biti sudije, a u disciplinskom postupku koji se vodi protiv člana Vijeća koji je tužilac, članovi komisije će i u prvom i u drugom stepenu biti tužioci. U disciplinskom postupku koji se vodi protiv člana Vijeća koji nije sudija ili tužilac, disciplinska komisija će i u prvom i u drugom stepenu biti sastavljena od jednog sudije, jednog tužioca i jednog člana Vijeća koji nije iz reda sudija i tužilaca.

(4) Prvostepena disciplinska komisija sastavljena je od tri člana i u prvom stepenu utvrđuje disciplinsku odgovornost i izriče mjere.

(5) Drugostepena disciplinska komisija sastavljena je od tri člana i odlučuje o žalbama na odluke Prvostepene disciplinske komisije. Drugostepena disciplinska komisija može potvrditi, ukinuti ili preinačiti odluku ili disciplinske mjere koje je izrekla Prvostepena disciplinska komisija.

(6) Iznimno od st. (2) i (3) člana 69. ovog zakona. Sporazum o zajedničkoj saglasnosti o utvrđivanju disciplinske odgovornosti, koji su postigli Ured disciplinskog tužioca i član Vijeća protiv koga je

podnesena tužba, dostavlja se radi kontrole Drugostepenoj disciplinskoj komisiji. U ostalom dijelu član 69. ovog zakona jednako se primjenjuje i na članove Vijeća.

(7) Odluka Drugostepene disciplinske komisije je konačan upravni akt, te se protiv nje može tužbom pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od osam dana od dana objavljivanja odluke na internetskoj stranici Vijeća. Odgovor na tužbu tuženi je dužan dostaviti u roku od osam dana od dana prijema tužbe, a Sud rješava u roku od osam dana od dana prijema odgovora na tužbu.

Član 61b.

(Lista članova disciplinske komisije)

(1) Sud Bosne i Hercegovine, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, Vrhovni sud Republike Srpske i Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, na općoj sjednici, predlažu po dvoje sudija za člana disciplinske komisije protiv člana Vijeća.

(2) Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, Federalno tužilaštvo Federacije Bosne i Hercegovine, Republičko javno tužilaštvo Republike Srpske i Tužilaštvo Brčko distrikta Bosne i Hercegovine na kolegiju, predlažu po dvoje tužilaca za člana disciplinske komisije protiv člana Vijeća.

(3) Za člana disciplinske komisije može se predložiti sudija, odnosno tužilac koji nije disciplinski odgovarao i koji je ocijenjen ocjenom „izuzetno uspješno vrši funkciju“ ili „uspješno vrši funkciju“.

(4) Na osnovu prijedloga dostavljenih od strane sudova i tužilaštava iz st. (1) i (2) ovog člana Vijeće formira listu sudija i tužilaca, koji se imenuju za članove disciplinskih komisija. Formirana lista važi dvije godine pod uslovom da se završe započeti disciplinski postupci. Članovi disciplinske komisije nemaju pravo na ponovno imenovanje.

(5) Član disciplinske komisije ne može biti iz suda ili tužilaštva iz koga je imenovan član Vijeća protiv koga se vodi disciplinski postupak.

(6) Sudija odnosno tužilac s liste iz stava (4) ovog člana može biti imenovan za člana u najviše jednoj disciplinskoj komisiji, radi čega se lista po potrebi ažurira, a posebno u slučaju ostavke, prelaska predloženog člana u drugu instituciju, imenovanjem za člana Vijeća ili iz drugih razloga u skladu s uputstvom Vijeća o postupku predlaganja člana disciplinske komisije.“

Član 16.

Član 72. mijenja se i glasi:

„Član 72.

(Zastarijevanje pokretanja disciplinskog postupka)

(1) Disciplinski postupak protiv sudije, tužioca ili člana Vijeća ne može se pokrenuti:

- a) po isteku dvije godine od dana prijema pritužbe, odnosno od dana kada je Ured disciplinskog tužioca saznao za počinjeni prekršaj;
- b) po isteku pet godina od dana kada je navodni prekršaj učinjen ili u slučaju krivičnog postupka, po isteku jedne godine od pravosnažnosti odluke u tom postupku, koji od ova dva roka nastupi kasnije.

(2) Zastarijevanje pokretanja disciplinskog postupka za disciplinske prekršaje trajnog karaktera počinje teći u trenutku prestanka protivpravnog stanja.”.

Član 17.

Član 82. mijenja se i glasi:

„Član 82.

(Zabrana vršenja nespojive funkcije)

(1) Sudija ili tužilac ne smije vršiti bilo kakvu funkciju ili aktivnost, plaćenu ili neplaćenu, koja je nespojiva s njegovom funkcijom, osim dodatnih aktivnosti iz člana 83. stav (2) ovog zakona.

(2) Sudija ili tužilac ne smije biti član niti vršiti bilo kakvu funkciju u organima političkih partija, odnosno udruženjima ili fondacijama povezanim s političkim partijama i uzdržavat će se od učestvovanja u aktivnostima političkih partija koje imaju javni karakter.

(3) Sudija ili tužilac ne smije biti član bilo kakve organizacije koja vrši diskriminaciju po bilo kom osnovu u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, br. 59/09 i 66/16), niti smije ugovoriti korištenje objekata koji pripadaju takvim organizacijama i mora istupiti iz takvih organizacija odmah nakon što sazna za takvo postupanje.

(4) Sudija ili tužilac ne smije biti advokat ili notar niti smije biti član upravnog ili nadzornog odbora javnog ili privatnog preduzeća ili drugih pravnih lica ili preduzetništva. Izuzetno, sudija ili tužilac može biti član organa upravljanja institucije nadležne za obuku u pravosuđu.

(5) Sudija ili tužilac ne smije vršiti bilo kakvu drugu javnu funkciju, izuzev funkcije u pravosudnim organima, kada je to zakonom propisano.”.

Član 18.

Član 83. mijenja se i glasi:

„Član 83.

(Dodatne aktivnosti)

(1) Sudija ili tužilac može, van radnog vremena, biti uključen u akademske, nastavne, naučne, stručne, kulturne i druge aktivnosti, koje su spojive sa sudijskom ili tužilačkom funkcijom i koje se ne mogu podvesti pod zabrane iz člana 82. ovog zakona.

(2) U toku radnog vremena, sudiji ili tužiocu je dozvoljeno da:

- a) vrši poslove edukatora u centrima za edukaciju sudija i tužilaca, ali najviše deset radnih dana u toku godine;

- b) učestvuje u radu stručnih organa i skupova formiranih ili organizovanih u svrhu pripreme nacrt propisa ili za razmatranje pitanja i pripreme ili prezentacije materijala od značaja za pravosuđe;
- c) vrši funkciju u organima pravosudne vlasti u koje je imenovan;
- d) učestvuje u radu organa strukovnih udruženja sudija i tužilaca do pet radnih dana u toku godine.

(3) Sudija ili tužilac koji namjerava preduzeti aktivnosti iz stava (2) tačka b) ovog člana, dužan je obavijestiti predsjednika suda ili glavnog tužioca, kao i Vijeće.

(4) Sudija ili tužilac može ostvariti prihod za vršenje dodatnih aktivnosti iz stava (1) ovog člana.“.

Član 19.

Član 84. mijenja se i glasi:

„Član 84.

(Naknada po osnovu dodatnih aktivnosti)

(1) Naknada za dodatne aktivnosti sudije, odnosno tužioca ne smije na godišnjem nivou preći ukupni iznos od 40% njegove godišnje neto plate sudije ili tužioca.

(2) Ograničenje iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na prihode od imovine, prihode od autorskih i srodnih prava i industrijskog vlasništva, te slične prihode koji se ne mogu smatrati prihodom od dodatnih aktivnosti.

(3) Ograničenje iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na prihode koje ostvari sudija odnosno tužilac za vrijeme neplaćenog odsustva.“.

Član 20.

Član 85. mijenja se i glasi:

„Član 85.

(Upućivanje na Vijeće)

(1) Sudija ili tužilac može od Vijeća zatražiti mišljenje o tome da li je njegova aktivnost spojiva s njegovom funkcijom i odredbama ovog zakona.

(2) Mišljenje Vijeća može zatražiti i predsjednik suda ili glavni tužilac, ako smatra da sudija ili tužilac vrši ili namjerava vršiti aktivnost koja je nespojiva s njegovom funkcijom. O zatraženom mišljenju predsjednik suda ili glavni tužilac obavijestit će sudiju ili tužioca na kojeg se zahtjev odnosi.

(3) Pored mišljenja po pojedinačnim upitima, Vijeće može po službenoj funkciji donijeti mišljenje o spojivosti funkcije sudije ili tužioca s aktivnostima koje vrši i po prijemu obavještenja iz člana 83. stava (3) ovog zakona.

(4) Mišljenje Vijeća o spojivosti funkcije je obavezujuće i postupanje po istom štiti sudiju ili tužioca od rizika pokretanja disciplinskog postupka. Postupak donošenja mišljenja iz ovog člana detaljnije se propisuje Poslovníkom o radu Vijeća.

(5) Vijeće može svojim aktom dati opće smjernice za primjenu čl. 82. i 83. ovog zakona.“.

Član 21.

Član 86. mijenja se i glasi:

„Član 86.

(Izvještaj o imovini i interesima)

(1) Sudije i tužioci dužni su dostavljati Vijeću svoj početni i godišnji izvještaj o imovini i interesima, uključujući i način i vrijeme sticanja i nabavnu vrijednost, o prihodima, interesima, obavezama, troškovima i garancijama za sebe, bračnog i vanbračnog partnera, roditelje i djecu i druga lica s kojima žive u zajedničkom domaćinstvu (u daljem tekstu: izvještaj).

(2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana sadrži sljedeće podatke:

- a) ime i prezime, datum rođenja, mjesto i adresu prebivališta/boravišta, bračni status/srodstvo s podnosiocem izvještaja, radni status, funkciju i mjesto rada;
- b) podatke o svim prihodima za sudiju, tužioca, bračnog i vanbračnog partnera, roditelje, djecu i druga lica iz stava (1) ovog člana s kojima živi u zajedničkom domaćinstvu;
- c) podatke o prihodima od drugih plaćenih aktivnosti;
- d) podatke o pravu svojine nad nekretninama, uključujući način i vrijeme sticanja, te nabavnu vrijednost;
- e) podatke o pravu svojine nad vozilom, uključujući način i vrijeme sticanja, te vrijednost prilikom sticanja;
- f) podatke o pravu svojine nad drugim pokretnostima pojedinačne vrijednosti preko 5.000 KM, uključujući način i vrijeme sticanja;
- g) podatke o finansijskim sredstvima u banci ili drugim finansijskim institucijama, uključujući elektronske valute, te gotovini u vrijednosti preko 5.000 KM;
- h) podatke o polici životnog osiguranja;
- i) podatke o poklonima i donacijama primljenim u vezi s vršenjem funkcije u vrijednosti preko 25 KM;
- j) podatke o poklonima i donacijama primljenim u privatnom svojstvu, ako njihova pojedinačna vrijednost prelazi 500 KM ili 1.000 KM ukupno na godišnjem nivou;
- k) podatke o ulaganjima, uključujući dionice i druge vrijednosne papire;
- l) podatke o drugim rashodima pojedinačne vrijednosti preko 5.000 KM;
- m) podatke o obavezama.

(3) Izvještaj iz stava (1) ovog člana sadrži i podatke iz člana 86a. stav (2) ovog zakona koji nisu dostupni javnosti.

(4) U izvještaju sudija ili tužilac navodi detaljne podatke i o dodatnim aktivnostima koje su neplaćene, ali su po drugom osnovu od značaja za vršenje njegove funkcije.

(5) U izvještaju sudija odnosno tužilac navodi ime i prezime, vrstu srodstva, funkciju, odnosno djelatnost njegovih srodnika koji rade u pravosuđu, advokaturi, pravobranilaštvu ili notarijatu. Srodnici uključuju srodnike po pravoj liniji, po bočnoj liniji do trećeg stepena srodstva, srodnike

po tazbini do drugog stepena i dijete bračnog partnera, bračne odnosno vanbračne partnere, usvojitelje i usvojenu djecu.

(6) Izvještaj za prethodnu godinu dostavlja se na obrascu čiji oblik utvrđuje Vijeće. Rok za podnošenje godišnjeg izvještaja utvrđuje Vijeće koji nije kasniji od 30. aprila tekuće godine. Uz izvještaj nosilac pravosudne funkcije prilaže kopiju godišnje prijave poreza na dohodak, kao i druge poreske prijave i dokumente koji se odnose na podatke navedene u izvještaju.

(7) U godišnjem izvještaju navode se sve promjene nastale u izvještajnom periodu i koje nisu navedene u prethodno podnesenom izvještaju, čija kopija se dostavlja kao prilog izvještaju.

(8) Sudija ili tužilac, koji je prvi put imenovan na funkciju u pravosuđu početni izvještaj dostavlja u roku od 30 dana od dana preuzimanja funkcije.

(9) Sudija ili tužilac kojem je prestao mandat dužan je za prvu narednu godinu nakon prestanka mandata dostaviti izvještaj u skladu s odredbama ovog zakona.

(10) Ukoliko lica iz stava (1) ovog člana odbiju dati sudiji odnosno tužiocu podatke potrebne za podnošenje izvještaja, sudija odnosno tužilac će to navesti u izvještaju, te uz izvještaj dostaviti izjavu ovjerenu kod nadležnog organa uprave, da je lice, s podacima iz stava (2) tačke a) ovog člana odbilo dati podatke potrebne za podnošenje izvještaja.

(11) Ukoliko sudija odnosno tužilac, u svom početnom izvještaju, odnosno prvom godišnjem izvještaju nakon početka primjene ovog zakona prijavi gotovinu u iznosu većem od 5.000 KM van banaka, sudija odnosno tužilac ne može tim iznosom pravdati finansiranje svojih troškova.“

Član 22.

Iza člana 86. dodaju se čl. 86a. do 86k. koji glase:

„Član 86a.

(Transparentnost)

(1) Izvještaj iz člana 86. ovog zakona objavljuje se na internetskoj stranici Vijeća, u cilju jačanja integriteta, transparentnosti i povjerenja javnosti u rad pravosuđa, te radi sprečavanja sukoba interesa i drugih nedopuštenih uticaja u vršenju funkcije u pravosuđu.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, javnosti nisu dostupni podaci iz izvještaja koji se odnose na:

- a) ime maloljetnih lica koja se navode u izvještaju, izuzev prvog slova njihovog imena;
- b) jedinstveni matični broj i adresu stanovanja sudije ili tužioca, te drugih lica koja se navode u izvještaju;
- c) ulicu i broj gdje se nalazi imovina koja se navodi u izvještaju;
- d) brojeve bankovnog računa i druge finansijske identifikacijske brojeve;
- e) pojedinačni iznos gotovog novca koji posjeduje sudija ili tužilac i pojedinačni iznos novca drugih članova domaćinstva;
- f) registracijske oznake vozila.

(3) Godišnja prijava poreza na dohodak, kao i drugi prilozi koje sudija ili tužilac dostavi uz izvještaj, nisu dostupni javnosti.

(4) Javnosti će biti dostupan ukupan iznos štednje koji predstavlja zbir stanja na svim bankovnim računima i rezerve gotovog novca sudije ili tužioca i drugih članova domaćinstva.

(5) Po isteku perioda od tri godine nakon dana prestanka mandata sudije ili tužioca, podaci iz izvještaja nisu dostupni javnosti.

Član 86b.

(Provjera i analiza podataka)

(1) Poštujući zakonima utvrđene nadležnosti organa, institucija i drugih pravnih lica koji vode evidencije iz člana 86c. stav (4) ovog zakona. Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona redovno provjerava tačnost, cjelovitost i istinitost prijavljenih podataka i analizira podatke iz izvještaja o imovini i interesima u svrhu utvrđivanja nespojivih aktivnosti i potencijalnog sukoba interesa.

(2) Provjera blagovremenosti podnošenja izvještaja, te potpunosti i tačnosti podataka iz izvještaja vrši se putem:

- a) formalne provjere, kojom se provjerava da li je izvještaj blagovremeno dostavljen i u potpunosti popunjen;
- b) redovne provjere, kojom se usporedbom dostavljenih podataka provjerava postojanje srazmjernosti podataka finansijskih priliva i odliva koji su navedeni u izvještaju sudije odnosno tužioca;
- c) dodatne provjere, kojom se na osnovu podataka pribavljenih na osnovu člana 86c. stav (6) ovog zakona provjerava tačnost podataka navedenih u izvještaju, njihovim upoređivanjem s naknadno prikupljenim podacima u skladu s ovim zakonom.

(3) Pod finansijskim prilivom podrazumijevaju se svi prihodi kojima se uvećavaju finansijska sredstva sudije odnosno tužioca u toku izvještajnog perioda, a uključuju saldo bankovne i druge štednje na kraju prethodnog izvještajnog perioda, primanja od osnovne i dodatne aktivnosti i djelatnosti, novčane poklone, pozajmice i donacije, naplaćene kredite i ostale prihode, poput prihoda od nekretnina, autorskih prava ili ulaganja i sličnih prihoda.

(4) Finansijski odlivi su svi rashodi kojima se umanjuju finansijska sredstva sudije odnosno tužioca u izvještajnom periodu, a predstavljaju izdvajanja za nekretnine, vozila, pokretnu imovinu, otplatu kredita, davanje pozajmice, ulaganja, troškove osiguranja, troškove života, štednju i ostale rashode poput troškova alimentacije, obrazovanja, liječenja i sličnih troškova.

(5) U svrhu provjere izvještaja, Vijeće putem Odjela za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona donosi i redovno revidira kriterije rizika koji su povjerljive prirode.

Kriteriji rizika predstavljaju okolnost ili skup okolnosti na osnovu kojih se određuju prioriteti za provođenje redovne provjere izvještaja o imovini i interesima, sačinjava raspored provjera, te provodi dodatna provjera. Prvo imenovanje i napredovanje predstavljaju kriterij rizika po osnovu kojeg je potrebno izvršiti dodatne provjere po službenoj dužnosti u skladu s članom 86c. st. (4) do (8) ovog zakona.

(6) Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. će od sudije odnosno tužioca zatražiti dodatne informacije i očitovanja u vezi s podacima iz njegovog izvještaja, kada je to potrebno radi utvrđivanja njihove tačnosti i potpunosti.

(7) Postupak provjere izvještaja je zatvoren za javnost, a kriteriji i rezultati provjere se objavljuju.

Član 86c.

(Provođenje dodatne provjere)

(1) Dodatna provjera, kojom može biti obuhvaćen cijeli izvještaj ili pojedini navodi iz izvještaja, provodi se:

- a) ako usporedba dostavljenih podataka u redovnoj provjeri izvještaja ukazuje na nesrazmjernost podataka između finansijskog priliva i finansijskog odliva;
- b) kada to nalažu kriteriji rizika;
- c) kada je izvještaj o imovini i interesima nasumično odabran putem softverske aplikacije;
- d) u drugim slučajevima predviđenim zakonom;
- e) ako izvještaj ne sadrži sve podatke o licima iz člana 86. stav (1) ovog zakona.

(2) Dodatna provjera izvještaja može se provesti i na osnovu obrazložene prijave fizičkog ili pravnog lica o netačnosti navoda u izvještaju.

(3) Dodatna provjera iz stava (1) tačka c) ovog člana provodi se na najmanje 10% podnesenih izvještaja u kalendarskoj godini.

(4) Prilikom dodatne provjere mogu se prikupiti informacije iz:

- a) javnih evidencija: matične knjige, poreske evidencije, sudske evidencije, zemljišne knjige, katastar, registri poslovnih subjekata, udruženja i fondacija, registri vrijednosnih papira, registri prava intelektualnog vlasništva, registri motornih vozila, civilnih aviona, čamaca i drugih plovila i sl.;
- b) drugih evidencija, kao što su evidencije o dugovanjima firmi, evidencije o vrijednosti nekretnina ili automobila, bankovne evidencije i sl.

(5) Kada pristup podacima iz stava (4) ovog člana nije moguće ostvariti direktnim pretraživanjem elektronskih evidencija ili kada je potrebno prikupiti informacije od fizičkih lica, Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovoga zakona upućuje pisani zahtjev za dostavljanje podataka institucijama nadležnim za provjere u skladu sa odredbama zakona iz oblasti upravnog i krivičnog postupka, poreskog sistema i bankarskog poslovanja. Nadležne institucije i ostala pravna i fizička lica će dostaviti tražene podatke u skladu s odredbama zakona iz ovoga stava, poštujući zakonske rokove za dostavljanje podataka.

(6) Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovoga zakona će sporazumom o saradnji s organima, institucijama i drugim pravnim licima koji vode evidencije iz stava (4) ovog člana, preciznije utvrditi način pristupa ili drugi način pribavljanja podataka. Za pristup evidencijama komercijalne prirode, osiguravaju se potrebna sredstva u budžetu Vijeća.

(7) Na zahtjev Odjela za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovoga zakona, a u skladu sa stavom (5) ovog člana, institucije čiji je rad regulisan zakonima o bankama će potvrditi da li stanje računa koje je navedeno za određeni datum odgovara stvarnom stanju računa na taj datum, te da li lica obuhvaćena izjavom imaju neprijavljen račun ili drugi finansijski proizvod kod ove institucije.

(8) Postupkom dodatne provjere izvještaja, mogu se utvrditi sljedeće nepravilnosti:

- a) nedostatak podataka u izvještaju;
- b) navođenje netačnih podataka u izvještaju;
- c) prikrivanje imovine, obaveza, prihoda ili rashoda;
- d) nesrazmjer između podataka finansijskog priliva i finansijskog odliva, koju sudija, tužilac, odnosno član Vijeća ne može objasniti;
- e) prikrivanje aktivnosti koja je nespojiva s funkcijom sudije, tužioca odnosno člana Vijeća;
- f) prikrivanje informacija koje ukazuju na mogućnost postojanja sukoba interesa sudije, tužioca odnosno člana Vijeća.

Član 86d.

(Rezultat provjere)

(1) Postupak provjere okončava se informacijom o provedenoj kontroli koja sadrži podatke o vrsti i obimu provjere, prikupljenim informacijama iz evidencija drugih pravnih lica i drugim izvorima informacija koji su korišteni tokom provjere, dostupnosti podataka za provođenje provjere, saradnji sudije, tužioca odnosno člana Vijeća u postupku provjere, ishodu provjere s obrazloženjem i druge podatke od važnosti za zaključivanje provjere.

(2) Sudija, tužilac odnosno član Vijeća obavještava se o rezultatu provedene provjere izvještaja, a informacija iz stava (1) ovog člana dostavit će se sudiji, tužiocu odnosno članu Vijeća.

(3) Ako usporedba dostavljenih podataka u redovnoj provjeri izvještaja ili podaci institucija i drugih pravnih lica koji vode evidencije iz člana 86c. stav (4) ovog zakona ukazuje na sumnju u bilo koju od nepravilnosti iz člana 86c. ovog zakona, o tome se obavještava Ured disciplinskog tužioca, kojem se dostavljaju sve informacije koje su proizašle iz provjere, radi daljnjeg postupanja.

(4) Na osnovu informacije Odjela iz stava (3) ovog člana Ured disciplinskog tužioca postupa u skladu sa svojom nadležnosti. Ako podaci koje Ured disciplinskog tužioca prikupi u toku postupka ispunjavaju standard dokazivanja disciplinskog prekršaja i podnese tužbu prema članu 67. ovog zakona, na osnovu člana 56. stav (1) tačka 1), člana 57. stav (1) tačka 1) i člana 57a. tačka 1), izuzetno od pravila disciplinskog postupka propisanih ovim zakonom, na sudiji, tužiocu ili članu Vijeća protiv kojeg se vodi disciplinski postupak je da dokaže ili objasni suprotno.

(5) Teret dokazivanja iz stava (4) ovog člana odnosi se isključivo na disciplinske postupke koji su rezultat provjere izvještaja i ne može se koristiti ni u jednom drugom postupku, naročito ne u krivičnom postupku.

(6) Ako se u vrijeme provođenja postupka vrši prvo imenovanje ili napredovanje na poziciju u pravosuđu ili ako se iz drugih razloga ukaže potreba za dodatnu provjeru iz člana 86c. ovog zakona, odgađa se stupanje na funkciju imenovanog nosioca pravosudne funkcije do okončanja dodatne provjere s pozitivnim ishodom, a u slučaju negativnog ishoda odluka o imenovanju se poništava u skladu s članom 44. ovog zakona.

(7) U postupku izbora člana Vijeća iz reda sudija i tužilaca, odnosno izbora predsjednika ili podpredsjednika Vijeća provodi se dodatna provjera iz člana 86c. ovog zakona, a stupanje na funkciju odgađa se do okončanja dodatne provjere s pozitivnim ishodom. U slučaju negativnog ishoda Vijeće postupa u skladu s članom 8. stav (2) ovog zakona.

(8) Odjel za provođenje postupka po izvještajima iz člana 86f. ovog zakona će informaciju o provedenoj kontroli, s podacima iz izvještaja i podacima do kojih je došao u postupku kontrole, proslijediti instituciji ili drugom pravnom licu čiji podaci su korišteni kod provjere izvještaja, kao i drugom nadležnom organu kada je to potrebno radi provođenja mjera iz nadležnosti tog organa.

Član 86c.

(Registar izvještaja)

(1) Vijeće uspostavlja evidenciju, odnosno registar izvještaja o imovini i interesima.

(2) Izvještaji sudije odnosno tužioca kojem je prestao mandat, brišu se iz registra po proteku deset godina od prestanka mandata. Brisanje se neće vršiti za vrijeme dok Vijeće ili bilo koji drugi organ u službenom postupku koristi izvještaje i priloge uz izvještaje.

Član 86f.

(Odjel za provođenje postupka po izvještajima)

(1) Vijeće uspostavlja Odjel za provođenje postupka po izvještajima u okviru Sekretarijata Vijeća (u daljem tekstu: Odjel), koji je nezavisan u vršenju poslova i nadležan za provođenje odredbi ovog zakona koje uređuju postupak po izvještajima, bez primanja bilo kakvih uputstava i bez miješanja u rad u konkretnim predmetima.

(2) Odjelom samostalno rukovodi šef Odjela, koji organizuje i osigurava zakonito i efikasno vršenje poslova, savjesno vršeći povjerenu funkciju.

(3) Za šefa Odjela može biti postavljeno lice koje pored općih uslova propisanih Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 12/02, 19/02, 8/03 i 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17) ispunjava i posebne uslove propisane Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Sekretarijatu.

(4) Šefu Odjela u radu pomažu zamjenik šefa, pravni savjetnici, stručni savjetnici i ostali zaposleni koji vrše poslove utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Sekretarijatu.

(5) Odredbe Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine kojima su propisana prava, funkcije, disciplinska odgovornost i nespojivost s funkcijama državnog službenika, shodno se primjenjuju i na zaposlene u Odjelu, a popunjavanje upražnjenih pozicija vrši se u skladu s članom 15. ovog zakona.

(6) Sigurnost i privatnost informacija, komunikacija i druge bitne infrastrukture Odjela, kao i lična zaštita zaposlenih u Odjelu su zagarantovane. Zaposleni u Odjelu dužni su čuvati sigurnost i povjerljivost informacija i komunikacija u skladu s pravilnikom koji uređuje sigurnost tajnih podataka i sigurnost zaposlenih u Odjelu, koji, na prijedlog direktora Sekretarijata donosi Vijeće, te osigurati zaštitu ličnih podataka.

(7) Radi sticanja uslova za pristupanje, korištenje, zaštitu i čuvanje tajnih podataka šef odjela, zamjenik šefa, a po potrebi i drugi zaposleni u Odjelu će prije stupanja na funkciju biti predmetom sigurnosne provjere u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, broj: 54/05 i 12/09). Za lica iz ovog stava, Vijeće je dužno blagovremeno zatražiti pisanim zahtjevom provođenje sigurnosnih provjera.

(8) Disciplinski je odgovoran zaposleni u Odjelu koji je dao netačne ili nepotpune podatke prilikom prijema na upražnjenu poziciju ili prilikom sigurnosne provjere, te koji je prekršio dužnost iz stava (6) ovog člana.

(9) Lica iz stava (4) ovog člana za koja ne postoji potreba sigurnosne provjere će, pri preuzimanju funkcije svojeručno potpisati izjavu o upoznavanju i preuzimanju obaveze postupanja po Zakonu o zaštiti tajnih podataka i pravilniku koji uređuje sigurnost tajnih podataka u Odjelu.

Član 86g.
(Nadležnosti i transparentnost Odjela)

(1) Odjel je nadležan da:

- a) provodi odredbe ovog zakona i drugih propisa o izvještajima, prikuplja izvještaje sudija, tužilaca i članova Vijeća, provjerava blagovremenost, tačnost, cjelovitost i istinitost prijavljenih podataka, analizira podatke iz izvještaja u svrhu utvrđivanja nespojivih funkcija ili sukoba interesa;
- b) donosi i redovno revidira kriterije rizika na osnovu kojih se određuju prioriteti za provođenje redovne provjere izvještaja, sačinjava raspored provjera, te provodi dodatnu provjeru;
- c) objavljuje rezultate provjere izvještaja;
- d) u skladu s članom 86d. stav (3) ovog zakona dostavlja Uredu disciplinskog tužioca i organima iz člana 86d. stav (7) ovog zakona informacije koje su proizašle iz provjere.

(2) Rad Odjela zasniva se na principu transparentnosti. Odjel uspostavlja sistem podnošenja prigovora otvoren za javnost, te najmanje jednom godišnje objavljuje izvještaj o radu. Informacije o imovini i djelatnostima zaposlenih u Odjelu dostavljaju se u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine i objavljuju se uz poštivanje propisa o zaštiti ličnih podataka. Zaposleni u Odjelu dužni su jednom godišnje ažurirati objavljene informacije.

(3) Kršenje obaveza zaposlenih u Odjelu iz stava (2) ovog člana predstavlja osnov za disciplinsku odgovornost.

Član 86h.
(Vanjsko praćenje rada Odjela i disciplinskih postupaka)

(1) Vijeće će, u svrhu praćenja rada Odjela u vezi prikupljanja, provjere i objavljivanja izvještaja, kao i praćenja cjelokupnog funkcionisanja Odjela, te praćenja disciplinskih postupaka pokrenutih na osnovu rezultata provjere izvještaja, angažovati stručnjake koji imaju savjetodavnu ulogu. Stručnjaci se angažuju na period od četiri godine, a Vijeće će, ako se ukaže potreba, donijeti odluku o periodu za nastavak angažmana.

(2) Stručnjaci iz stava (1) ovog člana imaju neposredan i neometan pristup svim informacijama, podacima o licima i njihovim izvještajima, kao i dokumentaciji kojom raspolaže Odjel, osim podataka koji su zaštićeni propisima o zaštiti ličnih podataka.

(3) Stručnjaci imaju pravo pratiti proces zaposlenja u Odjelu i u tom procesu komisiji za prijem davati pismene preporuke, koje mogu biti odbačene, uz pismeno obrazloženje razloga o neprihvatanju, u roku od 15 dana od dana prijema pismene preporuke.

(4) U slučaju da Odjel, na osnovu člana 86d. stav (3) ovog zakona dostavi Uredu disciplinskog tužioca informaciju o nepravilnostima utvrđenim provjerom, stručnjaci će pratiti disciplinski postupak i sačiniti izvještaj iz stava (5) ovog člana.

(5) Stručnjaci mogu predložiti pokretanje disciplinskog postupka protiv zaposlenih u Odjelu.

(6) Stručnjaci su dužni čuvati povjerljivost svih podataka koji su definisani kao tajni u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka.

(7) Stručnjaci dostavljaju pismene preporuke šefu Odjela vezane za postupanje u konkretnom predmetu provjere izvještaja i o cjelokupnom djelovanju Odjela, u cilju unapređenja efikasnosti i djelotvornosti njegovog rada.

(8) Preporuke stručnjaka iz ovog člana mogu se odbaciti, a u slučaju neprihvatanja preporuka, šef Odjela će pismeno obrazložiti razloge o neprihvatanju, u roku od 15 dana od dana prijema pismene preporuke.

(9) Stručnjaci najmanje jednom godišnje sačinjavaju i javno objavljuju izvještaj o radu i funkcionisanju Odjela i provođenju postupaka u vezi s provjerom izvještaja, kao i o disciplinskim postupcima pokrenutim na osnovu rezultata provjere izvještaja.

Član 86i.

(Pravilnik u vezi s izvještavanjem)

Vijeće posebnim pravilnikom reguliše dodatne detalje vezane za oblik obrasca izvještaja, uključujući i priloge koji se uz njega podnose, rokove i postupak podnošenja izvještaja, izuzetke od pristupanja podacima, operativne aspekte rada Odjela unutar Sekretarijata uključujući i savjetodavnu ulogu stručnjaka, uspostavljanje i vođenje evidencije odnosno registra izvještaja, postupak i dinamiku provjere izvještaja, te postupak sklapanja sporazuma o saradnji s organima, institucijama i drugim pravnim licima iz člana 86c. stav (6) ovog zakona.

Član 86j.

(Prekršaji u vezi s izvještajima o imovini i interesima)

(1) Odgovorno službeno lice u javnom organu koje ne saraduje s Odjelom, odnosno organom nadležnim za provjeru izvještaja ili ne dostavlja organu tražene informacije, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000 do 10.000 KM.

(2) Ako rukovodilac javnog organa ne odredi konkretno službeno lice za saradnju s Odjelom, odnosno organom nadležnim za provjeru izvještaja, prema ovim odredbama odgovoran je rukovodilac.

(3) Fizičko lice koje ne saraduje s Odjelom, odnosno organom nadležnim za provjeru izvještaja ili ne dostavi organu tražene informacije prema zakonom propisanim procedurama, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000 do 10.000 KM. Za isti prekršaj pravno lice će se kazniti novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 20.000 KM.

(4) Vijeće podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje iz ovog člana u skladu sa Zakonom o prekršajima („Službeni glasnik BiH“, br. 41/07, 18/12, 36/14, 81/15 i 65/20).

Član 86k.

(Primjena na članove Vijeća)

Odredbe ovog poglavlja o izvještajima o imovini i interesima jednako se primjenju na sve članove Vijeća.“

Član 23.

U članu 88. stav (1) iza tačke f) dodaje se nova tačka g) koja glasi:
„ g) kada je pravosnažnom presudom osuđen za krivično djelo za koje zakon predviđa kaznu zatvora.“.

U stavu (4) iza riječi: „utvrdi Vijeće“, dodaju se interpunkcijski znak „zarež“ i riječi: „a iz tačke g) stav (1) ovog člana, na dan pravosnažnosti presude“.

Član 24.

(Donošenje podzakonskih akata)

U roku od 45 dana od dana primjene ovog zakona. Vijeće će donijeti ili uskladiti važeće propise iz čl. 6a., 10a., 85., 86b., 86f., 86g. i 86i. ovog zakona.

Član 25.

(Rok za podnošenje i provjeru prvog izvještaja)

Sudije i tužioci koji se zateknu na funkciji u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona. dužni su podnijeti izvještaj o imovini i interesima u skladu s ovim zakonom. u roku od 30 dana od dana donošenja propisa iz člana 86i. ovog zakona.

Član 26.

(Donošenje novog zakona)

U roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona. Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine će donijeti Zakon o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću koji će biti usklađen sa standardima EU, kako je predviđeno u Mišljenju Evropske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji.

Član 27.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“, a primjenjivat će se istekom 90-og dana od dana stupanja na snagu.

PS BiH, broj _____ /23
_____ 2023. godine
S a r a j e v o

PREDSJEDAVAJUĆI

Predstavničkog doma

Parlamentarne skupštine BiH

PREDSJEDAVAJUĆI

Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcija Skupštine prema Ustavu Bosne i Hercegovine.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o VSTV-u posljednji put je izmijenjen i dopunjen 2008. godine. Od tada, praksa je pokazala da je potrebno izvršiti izmjene i dopune u nizu odredbi koje su postale zastarjele ili iziskuju ozbiljnu reformu. Zakonodavni okvir je nepotpun i ne garantira u dovoljnoj mjeri nezavisnost, samostalnost, odgovornost i efikasnost pravosuda. Proces izrade izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u započeo je u periodu od 2010. do 2012. godine, ali zbog različitih prepreka nikada nije priveden kraju. Radi istih prepreka, Nacrt zakona o VSTV-u koji je Ministarstvo pravde BiH dostavilo 2014. godine Venecijanskoj komisiji Vijeća Evrope, nije nikada usklađen s preporukama ove organizacije. Nakon stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i BiH 2015. godine (SSP) i nakon podnošenja zahtjeva BiH za članstvo u EU iz 2016. godine, VSTV je u toku postupka razmatranja tog zahtjeva od strane Evropske komisije bio predmetom različitih misija stručnog pregleda od strane pravosudnih stručnjaka tj. kolega iz pravosudne struke (engl. *Peer Review Expert Missions*), koje su obuhvatale ocjenjivanje Poslovnika VSTV-a, politikâ imenovanja i ocjene rada, disciplinskih ovlaštenja, borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, izvještaja o imovini i pravosudne edukacije sudija i tužilaca. Evropska komisija podržala je sve preporuke nakon ovih neposrednih misija stručnog pregleda od kojih su mnoge preporučivale izmjene i dopune u svrhu poboljšanja Zakona o VSTV-u. Na osnovu prethodno navedenih preporuka, VSTV je izradio dokument „Inicijativa za izmjenu Zakona o VSTV-u“, koji je u julu 2018. godine podnesen Ministarstvu pravde BiH na sastanku Strukturiranog dijaloga o pravosuđu između EU i BiH. Tom prilikom Evropska komisija je zahtijevala hitno postupanje u vezi s izradom izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u. Isti je zahtjev ponovljen i 29. maja 2019. godine, kada je Evropska komisija u svom Mišljenju o zahtjevu BiH za članstvo u EU odredila „unapređenje funkcionisanja pravosuda usvajanjem novog zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću u skladu s evropskim standardima“ kao jedan od 14 ključnih prioriteta koji je BiH obavezna ispuniti na putu k narednoj fazi pristupanja članstvu u EU.

Ministarstvo pravde je 2019. godine oformilo Radnu grupu za izradu izmjena Zakona o VSTV-u. Na svom prvom sastanku u januaru 2020. godine, ova radna grupa odlučila je iskoristiti spomenutu Zakonodavnu inicijativu VSTV-a kao polazni dokument u svom radu na budućim izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u. Međutim, za proces izrade sveobuhvatnih izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u definitivno će trebati podosta vremena. Nadalje, uslijed ozbiljnog slabljenja integriteta u pravosuđu tokom proteklog perioda (pogledati „Izvještaj stručnjaka o pitanjima vladavine prava u BiH“, poznatiji kao „Priebe izvještaj“), pokazalo se neophodnim ciljano poboljšati zakonodavni okvir i predložiti određene izmjene i dopune ovog zakona kojima će se ponuditi hitne popravke, posebno u vezi s jačanjem integriteta nosilaca pravosudnih funkcija. Pored toga, postoji cijeli niz

odredbi u Zakonu koje se ne odnose na integritet, ali za koje je nedavna praksa pokazala da predstavljaju prepreku za efikasno funkcionisanje pravosuđa i za sam VSTV. Takve se odredbe takođe moraju hitno uvrstiti u skup izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u. Postupak izrade sveobuhvatnih izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u u okviru Radne grupe Ministarstva pravde BiH i ovaj Prijedlog za izradu hitnog i ograničenog obima izmjena i dopuna međusobno se ne isključuju. Prijedlogom zakona uređuju se pitanja koja je potrebno hitno riješiti kako bi se poboljšao integritet i omogućilo efikasnije i transparentnije funkcionisanje pravosuđa i VSTV-a, a s čijim rješavanjem se ne bi moglo čekati na dovršetak Nacrta o sveobuhvatnom skupu izmjena i dopuna od strane Radne grupe Ministarstva pravde BiH i na njegovo naknadno usvajanje u Vijeću ministara BiH i u Parlamentarnoj skupštini BiH. Dakle, u osnovna pitanja koja su uređena u Prijedlogu zakona, a koja zahtijevaju hitno usvajanje spada sljedeće: sukob interesa članova VSTV-a, izvještaji o imovini sudija i tužilaca, što uključuje i same članove VSTV-a te njihovu provjeru, osnivanje Jedinice za integritet unutar Sekretarijata VSTV-a, pravni lijekovi protiv odluka o imenovanju i pojedine izmjene i dopune vezano za disciplinske prekršaje i disciplinske postupke koji se vode protiv sudija i tužilaca

III. PRINCIPI NA KOJIMA JE PRIJEDLOG ZASNOVAN

Prijedlog zakona zasnovan je na principima integriteta nosilaca pravosudnih funkcija, transparentnosti rada, principu dvostepenosti pri odlučivanju i principu odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija.

-Integritet nosilaca pravosudnih funkcija je standard kojeg se nosilac pravosudne funkcije treba držati tokom svoje karijere da odgovori visokim zahtjevima pravosudne funkcije je širok pojam koji obuhvata višestruke kvalitete koje se očekuju od svakog nosioca pravosudne funkcije (nezavisnost, nepristrasnost, profesionalnost, odgovornost, stručnost, dolično ponašanje...). Princip integriteta pojedinačnog nosioca pravosudne funkcije posebno će se osigurati poštivanjem propisa o sprečavanju sukoba interesa kao i kroz godišnje podnošenje finansijskih izvjava i njihovim javnim objavljivanjem.

-Transparentnost rada je ključna za uspostavljanje mehanizama kontrole i jačanje povjerenja gradana u pravosuđe. Transparentnost je posebno važna u pogledu rada VSTV-a zbog velikog stepena nezavisnosti i širokih ovlaštenja koja ima ovaj organ, te se princip javnosti u radu ovog organa javlja kao jedan od bitnih mehanizama kontrole i osiguranja odgovornosti. Pravosudne institucije trebaju graditi povjerenje u odnosima s javnosti na način da afirmišu principe transparentnosti i odgovornosti u svakodnevnom radu.

-Dvostepenost pri odlučivanju, kako pravo na djelotvoran pravni lijek predstavlja osnov za poštivanje i zaštitu individualnih prava, te uvođenje sudske kontrole na odluke Vijeća (o imenovanju nosioca pravosudne funkcije) je u skladu s principima pravne države. Na odluke Vijeća trebaju se primjenjivati i opći propisi koji se primjenjuju na javne institucije, poput Zakona o upravnom postupku i Zakona o upravnim sporovima koji predviđa sudsku zaštitu pokretanjem upravnog spora pred sudom.

-Odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija - Nezavisnost nosilaca pravosudnih funkcija nije privilegija dana u njihovom sopstvenom interesu, već u interesu vladavine prava i lica koja traže i očekuju nepristrasnu pravdu i ona obuhvata niz prava ali i obaveza. Opće je pravilo da nosilac

pravosudne funkcije, koji ne vrši svoju funkciju na odgovarajući način, može biti podložan disciplinskoj odgovornosti, pred organom koji provodi disciplinski postupak u skladu s principima na kojima se zasniva pravednost procedure vođenja postupka i zakonitosti disciplinskih sankcija. U ovom pravcu Evropska mreža pravosudnih vijeća navodi u svojim preporukama da „*Pravosuđe može steći povjerenje društva kojem služi samo odgovornošću*“.

Obrazloženje pojedinih predloženih rješenja:

Članom 2. Prijedloga zakona propisuje se da će se na članove Vijeća primjenjivati odredbe Zakona o VSTV-u koje se odnose i na same sudije i tužioce. Budući da se važećim zakonom smatralo da se odredbe koje se odnose na sudije i tužioce primjenjuju i na predsjednike sudova i glavne tužioce i zamjenike, takođe je bilo neophodno i ovim prijedlogom da se precizira da se ista upućivanja primjenjuju i na same članove Vijeća.

Članom 3. Prijedloga zakona propisuje se da se članovi Vijeća tokom trajanja svog mandata i godinu dana nakon isteka mandata ne mogu prijavljivati niti biti birani na upražnjena mjesta u pravosuđu, uključujući i mjesta u ustavnim sudovima i u Uredu disciplinskog tužioca. Ova odredba omogućava razuman period tokom kojeg se članovi Vijeća koji su nosioci pravosudnih funkcija ne mogu prijavljivati na upražnjena radna mjesta kako bi se umanjila opasnost od pojave sukoba interesa i korištenja položaja u Vijeću za dobivanje unapređenja.

U skladu s mišljenjem Venecijanske komisije predloženo rješenje je „ublaženo“ tako da se član Vijeća ne može prijaviti niti biti biran na upražnjenu poziciju u pravosuđu koja predstavlja napredovanje, te je precizirano da se zabrana odnosi samo na taksativno navedene rukovodne pozicije u Uredu disciplinskog tužioca i u Sekretarijatu Vijeća.

Članovima 4. i 5. Prijedloga zakona propisuju se slučajevi prestanka mandata članova Vijeća i slučajevi njihovog razrješenja. U dosadašnjem zakonu postoji samo jedan član kojim se predviđa prestanak mandata članova Vijeća. Članovi 4. i 5. Prijedloga zakona sada dijele slučajeve prestanka mandata članova na slučajeve koji se događaju *po sili zakona* (izmijenjeni član 6.) i one u kojima je za razrješenje potreban prijedlog Vijeća (novi član 6a). Takođe, članom 6a. predviđa se i postupak razrješenja člana Vijeća.

U skladu s mišljenjem Venecijanske komisije predloženo rješenje je dopunjeni član 6. kroz stav (3) koji propisuje obavezu da odluka o prestanku mandata mora da sadrži tačan dan prestanka mandata.

Takođe, opravdana je i prihvaćena preporuka Venecijanske komisije shodno kojoj su u članu 5. Nacrta zakona (član 6a.) predložena rješenja precizirana, ali i odredba dopunjena (novi st. 8-10) kojim se nalaže obaveza obrazloženja razloga za razrješenje, te se ostavlja mogućnost, odnosno pravo preispitivanja odluke u sudskom postupku.

Članom 6. Prijedloga zakona definiše se koje situacije zapravo predstavljaju sukob interesa člana Vijeća, posebno u slučajevima kada se član Vijeća ili njegov srodnik prijavi na upražnjeno mjesto u pravosuđu ili u drugim situacijama u kojima član Vijeća ima privatni interes koji bi mogao uticati

na zakonito i nepristrasno izvršavanje funkcije. Dosadašnjim zakonom ne predviđa se koji slučajevi su zapravo ti u kojima se pojavljuje sukob interesa članova Vijeća.

Europska komisija je dostavila "preliminarne komentare na Prijedlog zakona", kojim se ovim Nacrtom dodatno unapređuje član 10a. zakona, te je sukladno tim komentarima modifikovan predloženi stav (2).

Tačka b) u stavu (1) predloženog člana 10a. u skladu s mišljenjem Venecijanske komisije preciznije navodi „druge situacije“ sukoba interesa, te se odredba dopunjuje i nalaže obavezu članu Vijeća da prijavi Vijeću i zatraži svoje izuzeće u komisiji za obavljanje razgovora i postupku predlaganja i imenovanja kandidata koji je njegov srodnik, ali ne živi s njim u zajedničkom domaćinstvu.

Predložena odredba je korigovana i usaglašena na sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Članom 7. Prijedloga zakona propisuje se da se član Vijeća ne može suzdržati od glasanja. U praksi je uočeno da se članovi Vijeća često suzdržavaju od glasanja, što ne bi trebao biti slučaj, jer bi svi članovi trebali vršiti svoje funkcije i imati svoj stav u vezi s pojedinim pitanjima o kojima se na Vijeću raspravlja.

Na član 7. Prijedloga zakona Venecijanska komisija nije imala sugestije.

Član 8. Prijedloga zakona je pozicioniran kao nova odredba nakon dostavljenog Mišljenja VSTV-a, jer je ocijenjeno opravdanim dopuniti važeću odredbu člana 17. kojom su propisane nadležnosti VSTV-a. Ovom odredbom se u katalogu nadležnosti Vijeća propisuje i nadležnost „da uspostavi Odjel koji prikuplja, provjerava i objavljuje izvještaje o imovini i interesima sudaca i tužilaca“, a nadležnost Odjela razrađena je ovim prijedlogom zakona. Na član 8. Prijedloga zakona Venecijanska komisija nije imala sugestije.

Evropska komisija je u dostavljenim "preliminarnim komentarima na Prijedlog zakona", predložila da se unapređuje član 17. tačka (22), tako da se iza riječi „utvrđuje“, dodaju riječi „proceduru i“. U komentarima se ističe da je ova izmjena apsolutno neophodna u cilju usklađivanja Nacrta zakona s konzistentnim preporukama Evropske komisije, Venecijanske komisije i Izvještaja stručnjaka o pitanjima vladavine prava u BiH („Pribeov izvještaj“). Prijedlogom se utvrđuje nadležnost Vijeća da „utvrđuje proceduru i kriterije za ocjenjivanje rada sudaca i tužitelja“ odnosno osigurat će se izričit pravni osnov da Vijeće propiše postupak ocjenjivanja svih nosilaca pravosudnih funkcija, uključujući rokove za provođenje tog postupka, rješavanje prigovora na ocjenu rada, postupak i ovlaštenje za provođenje nadzora nad ocjenjivanjem rada i verifikaciju ocjena rada za potrebe utvrđivanja ocjene stručnosti kandidata u postupku imenovanja na upražnjene pozicije nosilaca pravosudnih funkcija. Pored toga, Evropska komisija u svom izvještaju o BiH za 2020. konstatuje da presuda Suda BiH od 19. maja 2020. godine „ozbiljno podriva reformu pravosuđa“, što je ovom odredbom Nacrta zakona otklonjeno.

Članom 9. Prijedloga zakona propisuje se pravni lijek u vezi s odlukom o imenovanju koju donosi Vijeće i koja se smatra upravnim aktom protiv kojeg se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH. Dosadašnji Zakon o VSTV-u ne predviđa pravni lijek protiv odluka Vijeća o imenovanju, iako bi i ti akti trebali biti podvrgnuti kontroli u pogledu njihove zakonitosti. Na to je

ukazivala i Venecijanska komisija u pomenutom Mišljenju iz 2014. godine, a i Evropska komisija u Analitičkom izvještaju uz Mišljenje o zahtjevu BiH za članstvo u EU iz 2019. godine. Na odluke Vijeća trebali bi se primjenjivati opći propisi koji se primjenjuju na javne institucije, poput Zakona o upravnom postupku i Zakona o upravnim sporovima koji predviđa sudsku zaštitu pokretanjem upravnog spora pred sudom.

Predloženom odredbom predviđena je hitnost postupka, jer je propisano da u slučaju pokretanja upravnog spora za tu poziciju se odgoda stupanje na funkciju novoimenovanog sudije ili tužioca, dok se ne okonča sudski postupak. Odgađanje stupanja na funkciju novoimenovanog sudije ili tužioca je u cilju da se izbjegnu problemi koji bi mogli nastati ukoliko imenovano lice položi zakletvu i preuzme funkciju prije okončanja spora.

U skladu s Mišljenjem Venecijanske komisije predloženo rješenje koje se odnosi na član 44. Zakona dopunjeno je u stavu (1) u pogledu načina objavljivanja odluke, te Komisija predlaže da se takva odluka u upravnom sporu ne može osporavati u meritumu, odnosno da se samo preispituje pravilnost procedure postupka u donošenju odluke o imenovanju, što je i predloženo ovom odredbom.

Članom 10. Prijedloga zakona propisuje se odgovornost za disciplinske prekršaje za sudije, tužioce i članove Vijeća. Evropska mreža pravosudnih vijeća navodi u svojim preporukama sljedeće: „Pravosude može steći povjerenje društva kojem služi samo odgovornošću“ (preporuke i principi iz perioda 2012. - 2016. godine, ažurirano 2017. godine, preporuka 79 o odgovornosti). Nadalje, nisu svi članovi Vijeća sudije i tužioc, poput npr. onih članova koji su advokati ili izvršni ili zakonodavni funkcioneri, pa bi i oni trebali biti odgovorni za svoj rad kao javni funkcioneri. Na član 10. Prijedloga zakona Venecijanska komisija nije imala sugestije.

Članom 11. Prijedloga zakona predviđena je izmijenjena i dopunjena lista disciplinskih prekršaja za sudije i predsjednike suda, naročito u pogledu kršenja odredbi o imovinskim izvještajima iz ovog zakona kao i povreda prava na suđenje u razumnom roku. Konsultativno vijeće evropskih sudija (CCJE) navodi u svom Mišljenju br. 21(2018) pod tačkom br. 30 da su „disciplinski postupci još jedan važan regulatorni mehanizam za borbu protiv korupcije“. U Preporuci Vijeća Evrope CM/Rec (2010)12 „o sudijama: nezavisnost, efikasnost i odgovornosti“ naglašava se važnost disciplinskih mjera u kontekstu etike (tačka br. 72): „Sudije se u svojim aktivnostima trebaju rukovoditi etičkim principima profesionalnog ponašanja. U ovim principima nisu sadržane samo funkcije koje bi mogle biti sankcionisane disciplinskim mjerama, nego se njima daju i smjernice sudijama o tome kako da se ponašaju“. Konkretnije, a u vezi s izvještajima o imovini, Venecijanska komisija Vijeća Evrope zahtijeva ozbiljne disciplinske posljedice (CDL-AD (2015)042, pod tačkom br. 39): „Prema mišljenju Venecijanske komisije, obavezu za objavljivanjem stanja u pogledu imovine i prihoda potrebno je povezati sa sankcijom koja je dovoljno ozbiljna kako bi poslužila u svrhu odvraćanja. Mada se u izvještajima o imovini može napraviti izuzetak u pogledu manjeg ili nenamjernog propusta, u principu neprijavlivanje imovine samo po sebi predstavlja dovoljno ozbiljnu povredu koja bi dovela do razrješenja.“ Nadalje, u Preporuci za zemlje Zapadnog Balkana o objavljivanju finansija i interesâ javnih funkcionera (2014), u dijelu koji se bavi „sankcijama“ (a lit. G) navodi se sljedeće: „Svaka država članica dužna je osigurati učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće krivične ili nekrivične sankcije i mjere, uključujući i kazne koje podrazumijevaju lišavanje slobode i novčane sankcije, i to u pogledu sljedećih djela: zakašnjelo popunjavanje, nepopunjavanje, nepotpuna izjava u izvještaju, lažne informacije i nezakonito bogaćenje“. Konačno, Grupa država Vijeća Evrope u borbi protiv korupcije (GRECO)

preporučila je „odgovarajuće sankcije za nepoštivanje pravila ili lažno izvještavanje“ za pravosuđe u BiH (Eval IV Rep (2015) 2E, rec. xiii). Mada su prekršajne i krivične sankcije standardne za prekršaje u vezi s prijavljivanjem tj. izvještavanjem na cijelom Zapadnom Balkanu i šire, ograničavanje na disciplinske sankcije u Bosni i Hercegovini očigledno predstavlja ublaženu i umjerenu mjeru. U Francuskoj se za nepodnošenje podataka ili prijavljivanje lažnih podataka ili prikrivanje informacija o imovini kažnjava novčanom kaznom do 45.0000 € ili kaznom zatvora do 3 godine. Pored toga, sud može odrediti i zabranu ostvarivanja građanskih prava, kao i zabranu vršenja funkcije (Zakon 2018-907). U Grčkoj se lica koja krše obavezu prijavljivanja imovine mogu suočiti s čak 10 godina zatvora i milion € novčane kazne (Zakon 3213/2003).

U skladu s mišljenjem Venecijanske komisije ovim članom precizirani su disciplinski prekršaji sudija, odnosno predsjednika sudova.

Evropska komisija je u dostavljenim „preliminarnim komentarima na Prijedlog zakona“, predložila dopunu člana 56. stav (1) tačkom t). Evropska komisija ovaj prijedlog obrazlaže činjenicom da *“izričite, efektivne i odvratajuće sankcije su neophodne da bi se osigurao pozitivan učinak zakona. Komisija stoga snažno preporučuje da se uvrsti jasan i izričit pravni osnov za kršenje odredbi Nacrta zakona koje se odnose prijavljivanju imovine i interesa sudija i tužilaca”*. Takođe, ovaj član je dopunjen novom tačkom t) u skladu s prijedlogom iz Mišljenja DEI-a.

U članu 12. Prijedloga zakona navedena je izmijenjena lista disciplinskih prekršaja tužilaca i glavnih tužilaca. Obrazloženje koje se primjenjuje na član 11. Prijedloga zakona primjenjuje se i na ovom mjestu, a pored toga treba napomenuti da Mišljenje Konsultativnog vijeća evropskih tužilaca (CCPE) br. 13(2018) zahtijeva da se protiv tužilaca „prema potrebi vodi disciplinski postupak koji mora biti utemeljen na zakonu, u slučaju ozbiljnih kršenja dužnosti (nemara, kršenja dužnosti čuvanja službene tajne, propisa o suzbijanju korupcije, povreda prava na sudenje u razumnom roku itd.), i to iz jasnih i utvrđenih razloga”.

U skladu s Mišljenjem Venecijanske komisije precizirane su pojedine tačke disciplinskih prekršaja tužilaca, odnosno glavnih tužilaca.

Evropska komisija je u dostavljenim „preliminarnim komentarima na Prijedlog zakona“, predložila dopunu člana 57. stav (1) tačkom u). Evropska komisija ovaj prijedlog obrazlaže činjenicom da *“izričite, efektivne i odvratajuće sankcije su neophodne da bi se osigurao pozitivan učinak zakona. Komisija stoga snažno preporučuje da se uvrsti jasan i izričit pravni osnov za kršenje odredbi Nacrta zakona koje se odnose prijavljivanju imovine i interesa sudija i tužilaca”*. Takođe, ovaj član je dopunjen novom tačkom u) u skladu s prijedlogom iz Mišljenja DEI-a.

U skladu s Mišljenjem Venecijanske komisije inkorporiran je **novi član 13.** kojim se iza člana 57. Zakona o VSTV-u dodaje novi član 57a. koji taksativno propisuje disciplinske prekršaje člana Vijeća.

Takođe, u skladu s Mišljenjem Venecijanske komisije u Prijedlog zakona dodaju se novi **članovi 14. i 15.:**

Novim **članom 14.** dopunjuje se član 58. Zakona o VSTV-u shodno kojem se propisana *disciplinska mjera* „premještanje“ odnosi i na premještanje s mjesta predsjednika ili potpredsjednika Vijeća na mjesto člana Vijeća.

Novim **članom 15.** iza člana 61. dodaju se novi članovi 61a. i 61b.. kojim su uređena posebna pravila za disciplinski postupak protiv člana Vijeća, obzirom da je to bila praznina u važećem Zakonu o VSTV-u. Cijeneći da u disciplinskim komisijama protiv sudija i tužilaca učestvuju

članovi Vijeća, ove odredbe, kako je praksa pokazala su teško primjenjive na disciplinski postupak protiv člana Vijeća. Venecijanska komisija sugerira da o disciplinskoj odgovornosti člana Vijeća treba da odluči nezavisno tijelo, odnosno tijelo na koje neće imati uticaj član Vijeća protiv koga se vodi disciplinski postupak (predloženi 61b.).

Član 16. Prijedloga zakona, a kojim se mijenja član 72. važećeg Zakona o VSTV-u (koji je u Nacrtu dostavljenom Venecijanskoj komisiji bio numerisan kao član 12.) dopunjen je tako da se odredba stava (1), kako na sudije i tužioce, isto tako odnosi i na članove Vijeća.

Članom 17. Prijedloga zakona preciziraju se i poboljšavaju odredbe o zabrani sudijama i tužiocima da vrše nespojive funkcije. Ovaj se član odnosi na Preporuku Vijeća Evrope CM/Rec(2010)12 o nezavisnosti sudija i drugim pitanjima (pod tačkom br. 29): „Sudije trebaju biti svjesni da njihovo članstvo u pojedinim neprofesionalnim organizacijama može narušiti njihovu nezavisnost ili nepristrasnost. Potrebno je da svaka država članica utvrdi koje su aktivnosti nespojive s nezavisnošću i nepristrasnošću sudija. Primjera radi, utvrđene su nespojive aktivnosti, poput npr. izbornog mandata, profesije advokata, sudskog izvršioca, notara, crkvenih ili vojnih funkcija itd. Nadalje, s ciljem da se osigura da sudije imaju vremena za vršenje svoje primarne funkcije, tj. suđenja, mnoštvo mandata u raznim komisijama potrebno je zabraniti, dok je s druge strane potrebno ograničiti i slučajeve u kojima se zakonom propisuje da sudije učestvuju u radu raznih komisija, vijeća, itd“.

Pored toga, potrebno je spomenuti i „Rezoluciju o sudskoj etici“ Evropskog suda za ljudska prava (2008), u kojoj se navodi sljedeće: „Prilikom vršenja svojih pravosudnih funkcija, sudije su dužne postupati nezavisno od svakog vanjskog organa ili uticaja. Oni će se suzdržavati od bilo kakve aktivnosti ili članstva u nekom udruženju i izbjegavati svaku situaciju koja može imati nepovoljan uticaj na povjerenje u njihovu nezavisnost“.

Član 17. Prijedloga zakona, kojim se mijenja član 82. važećeg Zakona o VSTV-u (koji je u Nacrtu dostavljenom Venecijanskoj komisiji bio numerisan kao član 13.) u stavu (1) izričito zabranjuje sudiji ili tužiocu vršenje bilo kakvih funkcija ili aktivnosti, plaćenih ili neplaćenih, koje su nespojive s njegovom funkcijom, osim dodatnih aktivnosti preciziranih u člana 83. stavu (2) ovog zakona.

Članom 18. Prijedloga zakona kojim se mijenja član 83. važećeg Zakona o VSTV-u propisuju se dodatne aktivnosti koje sudija i tužilac mogu vršiti izvan radnog vremena. Član 18. Prijedloga zakona (koji je u Nacrtu dostavljenom Venecijanskoj komisiji bio numerisan kao član 14.), u skladu s preporukom Venecijanske komisije obavezuje sudiju ili tužioca koji namjerava preduzeti aktivnosti navedene u stavu (2) tački b) ovog člana, da obavijesti predsjednika suda ili glavnog tužioca, kao i Vijeće. Naime, Venecijanska komisija naglašava da je pogrešno u ovoj odredbi bilo predloženo da sudija ili tužilac za ove aktivnosti traži saglasnost predsjednika suda ili glavnog tužioca.

Na član 19. Prijedloga zakona kojim se mijenja član 84. važećeg Zakona o VSTV-u (koji je u Nacrtu dostavljenom Venecijanskoj komisiji bio numerisan kao član 15.), Venecijanska komisija

nije imala primjedbi. Ovim članom je ograničena visina prihoda po osnovu dodatnih aktivnosti nosilaca pravosudnih funkcija.

Članom 20. Prijedloga zakona kojim se mijenja član 85. važećeg Zakona o VSTV-u propisuju se slučajevi u kojima sudija ili tužilac može zatražiti mišljenje Vijeća o tome jesu li njegove vanjske aktivnosti spojive s funkcijom koju vrši.

Konsultativno vijeće evropskih sudija (Mišljenje br. 3 pod tačkom br. 29) „ohrabruje da se u pravosuđu uspostavi jedan ili više organa ili lica koja imaju konsultativnu i savjetodavnu ulogu i dostupni su sudijama kada god iskažu određenu nesigurnost u pogledu toga da li je data aktivnost u privatnoj sferi spojiva s njihovim statusom sudije. Postojanje takvih organa ili lica moglo bi potaknuti diskusiju u redovima pravosuđa o sadržaju i značaju etičkih pravila. Slično tome, u Preporuci Vijeća Evrope CM/Rec(2010)12 navodi se pod tačkom br. 74: „Sudije bi trebale biti u mogućnosti tražiti savjete o etičnosti svog postupanja od nekog organa unutar pravosuđa“. Nadalje, Venecijanska komisija Vijeća Evrope navodi (CDL-AD(2013)035, pod tačkom br. 16): „Prilikom provođenja etičkog kodeksa, potrebno je predvidjeti mogućnost da sudije traže savjete od nekog organa unutar svoje organizacije“.

Venecijanska komisija na član 20., koji je bio numerisan kao član 16. sugerirala je da se u stavu (4) predložene odredbe predvidi zaštita sudije ili tužioca u postupanju po mišljenju Vijeća, što je u predloženoj odredbi i učinjeno, te time postupanje po mišljenju Vijeća štiti sudiju ili tužioca od rizika pokretanja disciplinskog postupka.

Članom 21. Prijedloga zakona mijenja se član 86. Zakona o VSTV-u i uvodi obaveza sudija i tužilaca da se izjasne tj. izvijeste o svojoj imovini i interesima.

Izveštaj o imovini jedna je od konkretnih mjera za koju Venecijanska komisija Vijeća Evrope zahtijeva da bude „uspostavljena s ciljem borbe protiv korupcije u pravosuđu“ (CDL-AD(2016)00790, pod tačkom br. 88). U vezi s ranijom verzijom Zakona o VSTV-u, Venecijanska komisija je uputila kritiku da: „se u relevantnoj odredbi od sudije ne zahtijeva da u izvještaju prijavi svu svoju imovinu. Potrebno je napomenuti da se potpuno izvještavanje o imovini pokazalo vrijednim oružjem u borbi protiv korupcije u drugim zemljama“. (CDL-AD (2014) 008, br. 120). Dakle, st. 1-5. člana 86. imaju za cilj da se prikaže sveobuhvatna slika o finansijama i privatnim interesima sudija i tužilaca.

Shodno ovoj odredbi omogućava se podnošenje izvještaja o imovini, a umjesto obaveze da se svake godine iznova moraju prijavljivati sve ranije prijavljene stavke, obaveza je da se prijavljuju samo nove transakcije, uz kopiju izvještaja iz prethodne godine.

Takođe, propisuju se vremenski rokovi u kojima su sudije i tužiocu dužni podnijeti svoje izvještaje. Kombinacija ulaznog izvještaja, godišnjeg izvještaja i izlaznog izvještaja uobičajeni je ritam na Zapadnom Balkanu i u drugim zemljama.

Stavom (11) propisuje se da ako sudija odnosno tužilac van banaka drži iznos gotovine veći od 5.000 KM, isti sudija odnosno tužilac taj iznos ne može koristiti kako bi pravdao finansiranje svojih troškova. Ovo je manje strog propis od onoga koji su razmatrali i koji su za BiH predložili stručnjaci. Taj prijedlog je išao toliko daleko da je zabranio da sudije i tužiocu uopće drže više od 5.000 KM u gotovini. Nakon temeljnih rasprava, izrađena je odredba kojom se stiče do same srži problema – ne zabranjuje se držanje gotovine iznad određenog iznosa, ali se propisuje da se taj iznos ne može koristiti za pravdanje finansiranja troškova koji se inače ne bi mogli pokriti prijavljenim prihodima. Gotovina predstavlja jedan od najvećih rizika koji prijete da ugroze

efikasnost sistema izvještavanja o imovini kojeg zahtijevaju Venecijanska komisija Vijeća Evrope i druge međunarodne organizacije. Ovakav rizik može se ilustrirati na sljedećem primjeru iz Evropske unije; naime, Latvija je imala stalni problem javnih funkcionera koji su prijavljivali velike iznose štednje u gotovini. Bilo je očito da su barem neki od njih prijavili nepostojeće iznose gotovog novca kako bi mogli objasniti naknadno bogaćenje (iz ilegalnih izvora). Sličan problem postojao je i s građanima koji su pokušavali prevariti poreski sistem generalno. Latvija je 2011. godine donijela Zakon o izvještavanju o imovinskom stanju i neprijavljenim prihodima fizičkih lica. Zakon je obavezivao sve rezidente, kao i javne funkcionere koji su imali gotovinsku štednju iznad postavljenih pragova, da se pobrinu da višak tih iznosa bude deponiran u kreditnim institucijama.

U sličnom smjeru, članom 4/1 Zakona o izvještavanju o imovini Albanije predviđa se sljedeće: „Subjekti ovog zakona koji prvi put popunjavaju izvještaj o imovini u skladu s članom 5/1 ne mogu posjedovati niti navesti u izvještaju gotovinu izvan bankarskog sistema preko iznosa od 1,5 miliona Leka [~ 14.000 USD]. Subjekti koji izvještavaju o imovini u skladu s članom 5/1 ovog zakona, dužni su deponirati gotovinu iznad iznosa propisanog u stavu (1) ovog člana, prije nego što nadležnom organu podnesu izvještaj o imovini“.

U zemljama EU postoje opći limiti za gotovinske transakcije poput npr. onih u Grčkoj (300 €), Francuskoj (1.000 €) ili Španiji (2.500 €). Ovim limitima se između ostalog sprečavaju utaja poreza i (drugi) nezakoniti finansijski tokovi. Mada bi pojedini opći limiti za Bosnu i Hercegovinu izašli van okvira trenutne reforme u pravosuđu i vjerojatno bi se suočili s političkim otporom, važno je predvidjeti sličan djelotvoran mehanizam u kontekstu izvještavanja o imovini. U tom smislu, predloženo rješenje manje je „invazivno“ od spomenute albanske odredbe ili od općeg gotovinskog limita, budući da licima koja izvještavaju daje diskrecijsko pravo da odluče žele li položiti novac na bankovni račun ili ga čuvati kao gotovinu, dok bi se istovremeno onemogućavala zloupotreba.

Na ovaj član Prijedloga zakona, koji je bio numerisan kao član 17., Venecijanska komisija sugerisala je, da ukoliko lica iz stava (1) ovog člana odbiju dati sudiji odnosno tužiocu podatke potrebne za podnošenje izvještaja, sudija odnosno tužilac će to navesti u izvještaju, te dostaviti neki dokaz da je podatke tražio, odnosno da njegovom zahtjevu nije udovoljeno. Komisija predlaže da se zahtijeva barem podnošenje nekih oblika dokaza o odbijanju ili o stvarnom pokušaju dobivanja informacija. Shodno mišljenju Venecijanske komisije dopunjen je stav (10) Prijedloga zakona.

Evropska komisija je u dostavljenim „preliminarnim komentarima na Prijedlog zakona“ istakla da u članu 86. stavu (2) tački b) formulacija nije dovoljno precizna i nepotrebno je restriktivna u mjeri u kojoj se odnosi na prihod od nedefinisanih djelatnosti lica iz stava (1) ovog člana. Po mišljenju Evropske komisije to stvara zabunu u pogledu prihoda koji se ne ostvaruju obavljanjem određene djelatnosti, poput potencijalno nezakonitog prihoda. Stoga je preporuka da se ova odredba preformuliše kako bi se uključili svi prihodi navedenih lica, što je primarni cilj ove odredbe, tako da su kao nepotrebne brisane riječi „od obavljanja djelatnosti“.

Članom 22. Prijedloga zakona uvode se novi članovi 86.a do 86k, kojima se propisuju načini osiguranja transparentnosti izvještaja o imovini, pregled i analiza podataka, registar izvještaja, osnivanje Odjela, donošenje pravilnika u vezi s izvještavanjem i uređuju se prekršaji u vezi s izvještajima o imovini.

Novim članom 86a. uređuje se transparentnost izvještaja o imovini. Izvještaji o imovini dostupni su javnosti. *Javna dostupnost izvještaja – uključujući i njihovu dostupnost putem interneta – nadalje je u skladu i sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava (između ostalog i odlukom od 25. oktobra 2005. u predmetu Wypych protiv Poljske, br. 2428/05), kojom se podržava „internetski pristup izvještajima [o imovini] [...]]. Bez takvog pristupa, ova obaveza ne bi imala nikakav praktičan značaj niti istinski učinak u vezi sa stepenom informiranosti javnosti [...]”.*

Takođe je potrebno napomenuti da je Evropski sud pravde presudio u korist javnog pristupa u vezi s prihodima članova Evropskog parlamenta (slučaj T-471/08). Nadalje, u Preporuci za zemlje Zapadnog Balkana o objavljivanju finansija i interesa javnih funkcionera (2014) kaže se pod tačkom br. H.1: „Budući da je nadzor od strane javnosti općenito rečeno jedan od najefikasnijih instrumenata, izvještaji o prihodima i imovini trebali bi biti dostupni putem interneta. U idealnom slučaju, izvještaji podneseni putem interneta objavljuju se u stvarnom vremenu. Korisna javna baza podataka o izvještajima naročito iziskuje da pristup tim bazama bude elektronski i besplatan, a da ti podaci budu u formatu koji se može pretraživati i mašinski iščitavati.” Nadalje, u „Zakonodavnom priručniku o sukobu interesa” (2015), čiji je autor Vijeće Evrope, preporučuje se u stavu (2) članu 15. da se „izvještaji objavljuju putem interneta, a da pristup izvještajima bude besplatan“.

Stav (2) ovog člana zakona u pogledu izuzetaka dostupnosti podataka shodan je Preporuci za zemlje Zapadnog Balkana o objavljivanju finansijskih sredstava i interesa javnih funkcionera (2014) pod tačkom br. I.2 navodi se sljedeće: „Lični podaci mogu se izuzeti iz objave u cilju zaštite privatnosti i sigurnosti javnog funkcionera. To se posebno odnosi na lokaciju imovine, registarske tablice vozila, identifikacijske brojeve tekućih računa, štednih računa, depozitnih sefova ili kreditnih kartica“. U tom smislu, u slučaju objavljivanja iznos gotovine može se smatrati sigurnosnim rizikom. Međutim, sve dok se objavljuje samo ukupni iznos cjelokupne uštedevine (stanje na bankovnom računu plus gotovina), nijedan autsajder ne bi znao raspolaže li zapravo prijavitelj imovine bilo kakvom gotovinom, te ako raspolaže, o kojem iznosu gotovine se ovdje zapravo radi.

Stav (3) ovog člana podrazumijeva, da dokumenti koji se dostavljaju u prilogu nisu sastavni dio izvještaja i nisu dostupni javnosti.

Treba napomenuti da su u drugim zemljama izvještaji dostupni javnosti bez vremenskog ograničenja. U tom smislu predloženo rješenje je prilično skromno i ima minimalno invazivan pristup. Na ovaj član Prijedloga zakona Venecijanska komisija nije imala primjedbi osim što je sugerisala, i shodno tome umjesto predloženog roka od jednu godinu, taj rok je produžen na tri godine.

Članovi Vijeća ministara Bosne i Hercegovine bili su saglasni i brisan je predloženi stav (5) koji je glasilo: „Na internetskoj stranici Vijeća objavit će se imena i prezimena srodnika sudije odnosno tužioca iz člana 86. stava (5) ovoga zakona“.

Članovima 86b. i 86c. uređuje se postupak u vezi s načinom na koji Odjel pregleda i analizira podatke iz izvještaja i na predložena rješenja Venecijanska komisija nije imala primjedbi, prijedloga niti sugestija, osim što je u članu 86b. stavu (5) preporučeno da se pojasne kriteriji rizika koje Odjel iz člana 86f. donosi i redovno revidira i koji su povjerljive prirode. Shodno tome, ovim stavom predviđa se da kriteriji rizika obavezno obuhvataju vrijeme podnošenja početnog izvještaja, odnosno početak postupka napredovanja na višu poziciju u pravosuđu kao dva najosjetljivija trenutka za moguću dodatnu provjeru izvještaja.

Sistematska provjera izvještaja o imovini standardno je obilježje sistema izvještavanja o imovini na cijelom Zapadnom Balkanu i šire. U tu svrhu, Grupa država Vijeća Evrope u borbi protiv korupcije (GRECO) preporučila je da se za pravosuđe BiH razvije „efikasan sistem za pregled godišnjih finansijskih izvještaja, uključujući i odgovarajuće ljudske i materijalne resurse, [i] kanale saradnje s relevantnim organima“ (Eval IV Rep (2015) 2E, rec. xiii). S tim u vezi, može se citirati i Evropski sud za ljudska prava, koji zapaža „da ova [provjera] služi u svrhu osiguravanja zaštite od zlostavljanja ili pokušaja članova Vijeća da izbjegnu obavezu po pitanju prijavljivanja njihovog finansijskog stanja. Poređenje izvještaja s prijavama poreza na dohodak omogućuje organima da utvrde tačnost i iskrenost informacija koje su dostavili lokalni političari“ (*Wypych protiv Poljske*, br. 2428/05). Sud je istaknuo da postoji sličnost izvještaja o imovini s poreskim prijavama, pri čemu bi revizije u principu bile moguće u bilo kojem trenutku protiv bilo koga („Sud primjećuje da se i poreska revizija takođe može provesti prema bilo kojem poreskom obavezniku“, *ibid*).

Provjera izvještaja o imovini usmjerena je na skriveni sukob interesa kao i neobjašnjivo bogatstvo u skladu s međunarodnim standardima. Prema riječima Preporuke za zemlje Zapadnog Balkana o objavljivanju finansija i interesa javnih funkcionera (2014.) pod tačkom A: „Izvještaji o finansijama i interesima služe kao sredstvo za sprečavanje i otkrivanje sukoba interesa i nedozvoljenog bogaćenja među javnim funkcionerima“. Evropski sud za ljudska prava potvrdio je dvostruku svrhu izvještaja o imovini. Sud je napomenuo da izvještaji „javnosti daju priliku da se uvjeri da ovaj postupak [odlučivanja] nije opterećen ni neprimjerenim pritiskom niti neprimjerenim lobiranjem, niti čak direktnom korupcijom“. Slično tome, Venecijanska komisija Vijeća Evrope definiše izvještaj o imovini kao standardno sredstvo za „borbu protiv korupcije jer se njime može rasvijetliti bilo koji sukob interesa i eventualno dovesti do ispitivanja svih neuobičajenih prihoda“ (CDL-AD(2016)00790, pod tačkom br. 90).

Evropska komisija je u dostavljenim „preliminarnim komentarima na Prijedlog zakona“ istakla da odredbu iz čl. 86b stav (5) treba revidirati na način da se izričito uključe prvo imenovanje i napredovanje kao kriterij rizika koji povlači dodatne provjere od strane jedinice VSTV-a. U skladu s evropskim standardima, ovakva preciznost je od izuzetne važnosti za kvalitet zakona, efikasnost sistema provjere imovine i interesa i njegovog kapaciteta da brzo spriječi i otkrije moguće nepravilnosti po pitanju integriteta u ključnim momentima u profesionalnoj karijeri nosilaca pravosudnih funkcija. Shodno navedenoj preporuci revidiran je stav (5) ovog člana.

Član 86b. je takođe **usklađen s Mišljenjem Ministarstva pravde Republike Srpske**. Naime, u stavu (1) ovog člana predviđeno je da Odjel za provođenje postupka po izvještajima mora poštovati zakonima utvrđene nadležnosti svih organa, institucija i drugih pravnih lica koja vode evidencije. U skladu s ovim zakonom Odjel nema nadležnost za bilo koju aktivnost koju Odjel ne precizira u Sporazumu o saradnji u skladu člana 86c. stav (6) ovog zakona. Dakle, Odjel može koristiti podatke koje pribavi na način i u postupku koji će biti precizno utvrđen u Sporazumu Odjela i organa, institucija i drugih pravnih lica koja vode evidencije.

Nadležnosti predviđene u **članu 86c.** za prikupljanje dodatnih informacija od podnositelaca izvještaja i od trećih strana, standardne su karakteristike prisutne na cijelom Zapadnom Balkanu i šire. Prema riječima iz Preporuke za zemlje Zapadnog Balkana o objavljivanju finansija i interesa javnih funkcionera (2014.), pod tačkom br. E.6: „Radi utvrđivanja tačnosti dostavljenih podataka, nadzorni organ mora izvršiti unakrsnu provjeru podataka kod velikog broja državnih baza podataka.

Nadzorni organ bi takođe trebao imati i pristup javnim ili na dobrovoljnom osnovu dostupnim privatnim podacima i trebao bi imati mogućnost vršenja (vanjskih) inspekcija imovine u pojedinim slučajevima“.

Važno je napomenuti i to da postoje primjeri zemalja u kojima organi koji provjeravaju izvještaje o imovini imaju (neposredan) pristup bankovnim podacima, bez potrebe za posredovanjem sudije ili tužioca (Bugarska i Grčka su u tom pogledu pohvalni primjeri Evropske unije, dok u Francuskoj organ nadležan za prikupljanje izvještaja o imovini čak ima pristup i podacima iz Finansijsko-obavještajne jedinice, prema članu L.561-31 Francuskog monetarnog i finansijskog zakonika). U konačnici, treba podsjetiti da i Venecijanska komisija Vijeća Evrope podržava da organi zaduženi za nadzor izvještaja o imovini imaju direktan pristup „općim podacima o finansijskom stanju i bitnim transakcijama, kao i informacijama o imovini sudaca dobivenih od poreskih vlasti, državnih registara i finansijskih institucija“ (CDL-AD(2019)024. tačka br. 29).

Treba napomenuti da je Direktivom EU br. 2011/16 ukinuta bankarska tajna i da se novom Direktivom EU br. 2014/107/EU o „obaveznoj automatskoj razmjeni podataka u oblasti oporezivanja“ predviđa automatizovana godišnja razmjena podataka za sve stranc vlasnike bankovnih računa, što uključuje stanje na računu ili vrijednost sredstava. Razmjena podataka ne uzima u obzir činjenicu jesu li ili ne bankovni računi propisno prijavljeni za svrhe oporezivanja. Ako se bankarski podaci mogu automatski razmjenjivati prekograničnim putem, isto se može vršiti još i više unutar same države između samih banaka i domaćih državnih organa. Nadalje, Evropska unija trenutno radi na tome da vođenje nacionalnih evidencija bankovnih računa postane obavezno u 2018. godini. Sve u svemu, OECD je s pravom izjavio već u 2011. godini da je: „era tajnosti u bankarstvu okončana“.

Naime, ovim članom u stavu (1) propisuje se kada se provodi dodatna provjera, dok je stavom (2) ovo prošireno i dodatna provjera izvještaja može se provesti i na osnovu obrazložene prijave fizičkog ili pravnog lica o netačnosti navoda u izvještaju. Koje informacije se mogu prikupiti prilikom dodatne provjere precizirano je stavom (4), dok st. (5) do (7) ovog člana propisuju način prikupljanja informacija, a stavom (8) predviđeno je koje se nepravilnosti utvrđuju postupkom dodatne provjere izvještaja.

Važno je napomenuti da je stav (6) ovog člana **usklađen s Mišljenjem Ministarstva pravde Republike Srpske**. Naime, ovom odredbom se obavezuje Odjel da zaključi sporazume o saradnji s organima, institucijama i drugim pravnim licima koja vode evidencije iz stava (4) ovog člana, te da će se tim sporazumom preciznije utvrditi način pristupa ili drugi način pribavljanja podataka. Stav (5) briše se i dodaje se novi stav koji glasi:

Stavovi (5) i (7) člana 86c. su usaglašeni na sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Član 86d. propisuje obavezu Odjela da informaciju o ishodu provjere dostavi sudiji ili tužiocu, a u slučaju uočenih nepravilnosti informaciju dostavlja na nadležno postupanje Uredu disciplinskog tužioca, ali i drugim nadležnim organima koji će u skladu sa svojim nadležnostima, ako utvrde potrebnim, provesti potrebne radnje i mjere.

Ovaj član uvodi institut obrnutog tereta dokazivanja u slučaju pokretanja disciplinskog postupka. Ako disciplinski tužilac podnese disciplinsku tužbu, tada postoji prezumpcija da je počinjen disciplinski prekršaj, a provjeravani nosilac pravosudne funkcije ili član VSTV-a ima teret da

dokaže ili objasni suprotno. Ovaj institut se koristi isključivo u kontekstu rezultata provjere izvještaja, i izuzetno od pravila disciplinskog postupka propisanih ovim zakonom, te se ne može primijeniti ni u jednom drugom postupku, naročito ne krivičnom.

Standard obrnutog tereta dokazivanja u postupcima provjere sudija i tužilaca potvrđen je presudom Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Xhoxhaj protiv Albanije (br. 15227/19) od 9. februara 2021. g. Evropski sud za ljudska prava utvrdio je da nije došlo do povrede člana 6. stava 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava u pogledu načela pravne sigurnosti, a povodom žalbe aplikantice da je u toku procesa došlo do nerazumnog prebacivanja tereta dokazivanja na nju, jer Zakon o provjeri nije predvidio nikakva posebna zakonska ograničenja u pogledu procjene imovine, što je nadležnim organima omogućilo da ispitaju njene transakcije koje su se dogodile u prošlosti i da je, u konačnom, razriješte funkcije zbog okolnosti i činjenica kojima ona nije mogla da opravda kupovinu nekretnine. Sud je zaključio da obrnuti teret dokazivanja nije sam po sebi arbitraran u postupcima provjere izvještaja o imovini nosilaca pravosudnih funkcija.

Uvođenje ovog standarda u b/h zakonodavstvo nije novina, jer „obrnuti teret dokazivanja“ predviđen je u KZ BiH kod „Proširenog oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom“ - član 110a., kao i u članu 15. „Teret dokazivanja“, u Zakonu o zabrani diskriminacije, te se smatra opravdanim.

Evropska komisija je u dostavljenim „preliminarnim komentarima na Prijedlog zakona“ pozdravila prebacivanje tereta dokazivanja na lice koje je predmet provjere. Ističu da je „*Takva odredba od suštinskog značaja za efikasnost sistema provjere imovine i interesa, a nedavno ju je podržao i Evropski sud za ljudska prava, u skladu s pravima i principima utvrđenim Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, posebno pravom na pravedno suđenje. Međutim, ovoj odredbi nedostaje neophodna preciznost i predvidljivost koju nalažu evropski standardi. Stoga se preporučuje da se odredba izmijeni kako bi se preciznije regulisalo prebacivanje tereta dokazivanja u disciplinskim postupcima pokrenutim u vezi s nepravilnostima utvrđenim provjerom imovine i interesa.*“

Cijeneci opravdanom navedenu sugestiju dopunjen je član 86d. stav (4) tako da je u slučaju disciplinskog prekršaja iz člana 56. stav (1) tačka t), 57. stav (1) tačka u) i 57a. tačka l), sudija, tužilac ili član vijeća, mimo pravila disciplinskog postupka propisanih Zakonom o VSTV-u BiH dužan da dokaže ili objasni suprotno od navoda iz disciplinske tužbe.

Kada je pitanju član 86d. stav (6), Evropska komisija pozdravlja odredbu koja propisuje odgađanje postupka imenovanja ili napredovanja do okončanja postupka provjere s pozitivnim ishodom. Međutim, Evropska komisija konstatuje da „*ni ova odredba, niti bilo koji drugi dio zakona ne preciziraju koje su posljedice negativnog ishoda provjere prije imenovanja ili napredovanja. Ovo stvara značajan pravni vakuum koji se mora prioritarno riješiti, u skladu s evropskim standardima preciznosti i predvidljivosti zakona. Evropska komisija je u više navrata dala preporuku da se integritet na odgovarajući način uzme u obzir pri imenovanju i napredovanju nosilaca pravosudnih funkcija. Stoga je ovu odredbu potrebno izmijeniti na način da se jasno navedu posljedice nepravilnosti utvrđenih u postupku provjere, odnosno odgađanje procesa napredovanja do okončanja disciplinskog postupka; negativna odluka o napredovanju i zabrana napredovanja za tačno utvrđen vremenski period, srazmjerno pravosnažno izrečenim disciplinskim mjerama. Stoga se preporučuje da se na kraju člana 86d. stav (6) doda sljedeća*

formulacija: Negativan ishod će se na odgovarajući način odraziti na odluku o imenovanju ili izboru.”, što je prihvaćeno i ugrađeno u tekst ove odredbe.

Odredba člana 86d. stava (6) je posebno precizirana shodno prijedlogu iz Mišljenja VSTV-a.

Nastavno na navedeno, **shodno Mišljenju Ministarstva pravde Republike Srpske** stavom (3) je predviđeno da ako usporedba dostavljenih podataka u redovnoj provjeri izvještaja ili prikupljeni podaci od institucija i drugih pravnih lica koja vode evidencije ukazuje na sumnju u bilo koju od nepravilnosti iz člana 86c. ovog zakona, Odjel informaciju dostavlja Uredu disciplinskog tužioca, radi daljnjeg postupanja. Dostavljena Informacija Odjela je samo „zadatak” za Ured disciplinskog tužioca da u daljnjem postupku, shodno svojim nadležnostima utvrđuje osnovanost i tačnost podataka u dostavljenoj informaciji. U skladu sa stavom (4) ovog člana Ured disciplinskog tužioca će nakon provedenog postupka i dodatnim provjerama utvrditi da li postoji osnov za tužbu, odnosno da li ima dovoljno dokaza za pokretanje disciplinskog postupka za neki od disciplinskih prekršaja iz člana 56. stav (1) tačka l), 57. stav (1) tačka l) i 57a. tačka l).

Takođe, shodno **Mišljenju Ministarstva pravde Republike Srpske** dopunjen je stav (8) ovog člana. Po ovoj odredbi Odjel će informaciju o provedenoj kontroli, s podacima iz izvještaja i podacima do kojih je došlo u postupku kontrole, proslijediti instituciji ili drugom pravnom licu čiji podaci su korišteni kod provjere izvještaja, kao i drugom nadležnom organu kada je to potrebno radi provođenja mjera iz nadležnosti tog organa.

Članom 86e. propisuje se da se u okviru Vijeća uspostavlja registar izvještaja. Izvještaji o imovini predstavljaju bitne dokumente kad god se pokrene disciplinska ili krivična istraga protiv prijavitelja imovine ili člana porodice, bez obzira na to da li izvještavanje jeste ili nije prihvaćeno kao polazišna tačka u istrazi. Stoga je izvještaje potrebno čuvati u arhivi onoliko dugo koliko bi se oni mogli pokazati relevantnim u krivičnoj istrazi. Zastare su propisane Krivičnim zakonom. Treba imati na umu da se čak i kraći periodi mogu obustavljati ili prekidati na znatno duže vrijeme. U Preporuci za zemlje Zapadnog Balkana o objavljivanju finansija i interesa javnih funkcionera (2014) kaže se sljedeće (pod tačkom br. 1.4): „Izvještaji moraju biti arhivirani dovoljno dugo nakon što je obaveznik izvještavanja okončao svoje funkcije, u cilju da se nakon zaposlenja omogućće provjere i istrage u okviru zastare relevantnih krivičnih djela”. S komparativnog stanovišta, period od 5 godina je prekratak. Evidencije vezane za izvještaje o imovini čuvaju se neograničeno npr. u Albaniji, Kosovu* i Rumuniji. U Latviji ovaj period je 30 godina, dok se u Poljskoj i Sloveniji evidencije čuvaju 10 godina.

Na predloženo rješenje Venecijanska komisija nije imala primjedbi, prijedloga niti sugestija.

Članom 86f. propisuje se osnivanje Odjela za provođenje postupka po izvještajima pri Sekretarijatu Vijeća. Za povratak povjerenja u integritet nosilaca pravosudnih funkcija, potrebno je osnažiti uspostavljeni sistem provjera izvještaja o imovini u skladu s ovim izmjenama i dopunama tako što se osniva Odjel kao profesionalna organizaciona jedinica unutar Sekretarijata Vijeća.

Obzirom da je i već pomenuti Izvještaj stručnjaka o pitanjima vladavine prava u BiH (Priebe izvještaj) konstatovao kako je dosadašnje pohranjivanje finansijskih izvještaja na osnovu važećeg

Zakona o VSTV-u besmisleno bez mogućnosti ikakve provjere, ovim članom se povjerava provjera izvještaja o imovini Odjelu, s izričitom zakonskom osnovom.

Naime, evropski standardi naglašavaju da „efikasna prevencija korupcije u pravosudnom sistemu u značajnoj mjeri zavisi od političke volje u dotičnoj državi za pružanjem *institucionalnih, infrastrukturnih i drugih organizacijskih vidova zaštite integriteta*“ (Mišljenje br. 21 (2018) Konsultativnog Vijeća Evropskih sudija - CCJE). S tim u vezi, treba napomenuti da se u Mišljenju izričito spominju „visoka sudska vijeća ili drugi samoupravni organi“ u dijelu pod naslovom „Organizacioni okvir“ za takvu zaštitu. Dakle, Odjel za integritet koji bi podržavao rad VSTV-a u ovom dijelu se uklapa i u logiku preporuka CCJE-a.

Konačno, a kako navodi i Priebe izvještaj, zajedno s povećanom transparentnošću kroz objavljivanje izvještaja o imovini, takav nadzor nad provjerama koji bi vršio Odjel smanjio bi zabrinutosti u pogledu potencijalnih zloupotreba i manipulacija u ovom postupku.

Što se tiče nacрта člana 86f., Venecijanska komisija pozdravlja uspostavu Odjela kao posebne jedinice za integritet. Razumije da su razlozi zbog kojih je ovaj Odjel osnovan kao dio Sekretarijata VSTV-a prvenstveno povezani s teritorijalnim opsegom koji Ugovor o prijenosu daje VSTV-u i bilo kojem unutrašnjem organu uspostavljenom u njemu. Međutim, Komisija ističe važnu ulogu koju će Odjel imati u procjeni izjave o imovini i interesima, te ukazuje na potrebu osiguravanja nezavisnosti ove jedinice i na potrebu uspostavljanja zaštitnih mjera kako bi se zaštitila od mogućeg uplitanja samog VSTV-a, uključujući i upravu Sekretarijata. S tim u vezi, Venecijanska komisija preporučuje da se izričito pruže preciznija pravila o sastavu i radu Odjela, uključujući *ex ante* integritet i provjere informacije o njezinim pripadnicima, zajedno s učinkovitim zaštitnim mjerama, uključujući moguće vanjsko praćenje procesa zapošljavanja.

Postupajući po preporukama Venecijanske komisije, članom 86f. propisuje se uspostava Odjela, utvrđuje njegova nezavisnost u vršenju poslova, rukovođenje i kadrovska osposobljenost, integritet, obaveza na zaštitu i čuvanje tajnih podataka.

Novim članom 86g. propisana je nadležnost Odjela, a **novim članom 86h.** predviđaju se ovlaštenja, prava i obaveze vanjskih stručnjaka koji imaju savjetodavnu ulogu u Odjelu. Dakle, stručnjaci imaju savjetodavnu ulogu pružaju savjete zaposlenim u Odjelu, ali savjeti stručnjaka iz ovog člana nisu obavezujući, osim što je u slučaju neprihvatanja savjeta, šef odjela dužan pismeno obrazložiti razloge o neprihvatanju.

U skladu s ovim članom stručnjaci imaju neometan pristup dokumentaciji kojom raspolaže Odjel, osim tajnih podataka, a sve u svrhu vršenja njihove uloge, prate proces zaposlenja u Odjelu, te su dužni čuvati povjerljivost svih podataka koji nisu javni.

Članom 86i., koji je bio numerisan kao član 86g, predviđa se da će Vijeće usvojiti pravilnik o izvještavanju o imovini kojim će se detaljnije urediti pitanja u vezi s obrascem izvještaja o imovini, radom Odjela, vođenjem evidencije...., te Venecijanska komisija nije imala sugestija.

Takođe, **shodno Mišljenju Ministarstva pravde Republike Srpske** ovaj član je dopunjen tako što je između ostalog predviđeno da Pravilnik reguliše i postupak sklapanja sporazuma o saradnji s organima, institucijama i drugim pravnim licima iz člana 86c. stava (6) ovog zakona.

Članom 86j. koji je bio numerisan kao član 86h. utvrđuju se prekršaji u vezi s podnošenjem izvještaja o imovini. Zastare su prilično kratke za prekršaje (član 22. Zakona o prekršajima). Međutim, većina prekršaja iz čl. 86h. bi trebali biti otkriveni gotovo odmah. Potrebno je spomenuti da su sankcije predviđene u članu 86h. relativno blage. Na primjer, ometanje rada nadzornog organa u Francuskoj na način da mu ne dostavljaju potrebne informacije kažnjava se zatvorom do jedne godine ili novčanom kaznom do 15.000 €, prema članu 26. stavu (2) Zakona 2018-907. Drugi dobar primjer iz Evropske unije je bugarski Zakon o borbi protiv korupcije iz 2018. godine, kojim se u članu 175. pod stavom (1) sankcionira „svako lice koja ne saraduje ili ne dostavlja nikakve informacije niti dokumente koje Komisija zahtijeva u utvrđenim vremenskim rokovima, uključujući i one u elektronskom obliku“, te Venecijanska komisija nije imala sugestija.

Članom 86k., koji je bio numerisan kao član 86i. propisuje se da se odredba o izvještaju o imovini jednako primjenjuje i na članove Vijeća. Odredba je dodana kako bi se pojasnilo da članovi Vijeća nisu isključeni iz obaveze prijavljivanja imovine. Ova se obaveza proširuje i na članove Vijeća koji nisu sudije i tužioci, poput npr. članova koje je imenovalo Vijeće ministara ili Parlamentarna skupština BiH (Predstavnički dom) ili pak advokatske komore. Evropska mreža pravosudnih vijeća navodi sljedeće u svojim preporukama: „Pravosuđe može steći povjerenje društva kojem služi samo odgovornošću“ (Preporuke i principi iz 2012. - 2016. godine, ažurirano 2017. godine, Preporuka br. 79 o odgovornosti), te Venecijanska komisija nije imala sugestija.

Član 23. Prijedloga zakona inkorporiran je u ovaj tekst na prijedlog Venecijanske komisije, te se istim vrše dopune u članu 88. koji propisuje *prestanak mandata za vršenje funkcije*. Dakle mandat sudije ili tužioca prestaje ako je pravosnažnom presudom osuđen za krivično djelo za koje zakon predviđa kaznu zatvora, i to na dan pravosnažnosti presude.

Članom 24. predviđa se da će Vijeće donijeti podzakonske akte u roku od 45 dana od dana primjene zakona kako predlaže Venecijanska komisija, a ne od dana donošenja zakona, kako je bilo predloženo.

Članom 25. propisan je rok za podnošenje prvog izvještaja.

Članom 26. propisano je da će Parlamentarna skupština BiH novi zakon o VSTV-u donijeti u roku od jedne godine od dana donošenja ovog zakona. Mišljenje EU daje jasnu prednost donošenju novog zakona o VSTV-u koji je usklađen sa standardima EU.

Članom 27. propisano je da ovaj zakon stupa na snagu 90 dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku“, čime bi se osiguralo dodatno vrijeme potrebno za osnivanje Odjela za integritet.

IV. USKLADENOST PROPISA S EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Materija koja se uređuje predloženim rješenjima zakona nije regulisana pravno obavezujućim aktima EU. Tokom pripreme predloženih odredbi konsultovane su preporuke raznih organa, a kako je članom 25. Nacrta zakona predviđeno, novi zakon o VSTV-u koji je u pripremi Radne grupe,

bit će donesen u roku od jedne godine od dana donošenja ovog zakona. Mišljenje EU daje jasnu prednost donošenju novog zakona o VSTV-u koji će biti usklađen sa standardima EU.

V. KONSULTACIJE

Za proces izrade sveobuhvatnih izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u sigurno je potrebno mnogo vremena, što proizilazi iz dosadašnjeg rada Radne grupe za izradu izmjena Zakona o VSTV-u, koju je Ministarstvo pravde formiralo 2019. godine. Međutim, uslijed ozbiljnog slabljenja integriteta u pravosuđu tokom proteklog perioda na šta ukazuje „Izveštaj stručnjaka o pitanjima vladavine prava u BiH“ („Priche izvještaj“), pokazalo se neophodnim ciljano poboljšati zakonodavni okvir i predložiti određene izmjene i dopune ovog zakona kojima će se ponuditi hitne popravke, posebno u vezi s jačanjem integriteta nosilaca pravosudnih funkcija u skladu s preporukama:

- pravosudnih stručnjaka *Peer Review* preporukama,
- Mišljenja Venecijanske komisije iz 2014. godine,
- Analitičkog izvještaja uz Mišljenje o zahtjevu BiH za članstvo u EU iz 2019. godine,
- Evropske mreže pravosudnih vijeća,
- Mišljenja Konsultativnog vijeća evropskih tužilaca i Konsultativnog vijeća evropskih sudija,
- Vijeća Evrope CM/Rec (2010)12“,
- GRECO preporukama,
- “Rezolucije o sudskoj etici” Evropskog suda za ljudska prava,
- za zemlje Zapadnog Balkana o objavljivanju finansijskih sredstava i interesa javnih funkcionera.

Tokom pripreme predloženih odredbi konsultovane su sve preporuke navedenih organa.

U skladu s Pravilima za konsultacije u izradi pravnih propisa („Službeni glasnik BiH”, br. 81/06 i 80/14) provedene su javne konsultacije, te nije bilo komentara niti prijedloga.

Na Nacrt zakona pribavljena su mišljenja VSTV-a BiH, te potrebna mišljenja u skladu s Poslovnikom o radu Vijeća ministara BiH.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice nije imalo primjedbi na tekst propisa.

Sugestija **Agencije za zaštitu ličnih podataka** za „Naziv poglavlja VIII“ nije prihvaćena, jer se čini da isto sadrži više dijelova (izvještaji, uspostava Odjela, prekršaji), te Radna grupa Ministarstva pravde radi na pripremi novog zakona o VSTV-u BiH, kojim će se izvršiti pravilno razvrstavanje srodnih odredbi u adekvatne nazive poglavlja i dijelova propisa. Nije prihvaćena primjedba na objedinjavanje sadržaja izvještaja iz člana 86. stav (2) i člana 86a. stav (2) jer se radi o različitoj vrsti podataka, odnosno podacima koji su „javni“ i koji su „nejavni“, dok je primjedba na čl. 86f. stav (6) i čl. 86g. stav (2) prihvaćena kao opravdana.

U skladu s Mišljenjem **Ureda za zakonodavstvo** izvršene su korekcije u odredbama čl. 1., 4., 5.-novi čl. 6a., 6.-novi čl.10a., 8., 9., 22.-novi čl. 86f. i 86h., 24 –prenumerisan na čl. 25., 25. prenumerisan na čl. 26.

Primjedba na član 15.-novi član 61b. stav (3) nije prihvaćena jer se ocjenjivanja sudija i tužilaca vrši redovno shodno propisu donesenom na osnovu člana 17. tačka (22) ovog zakona.

Prihvaćena je sugestija **Direkcije za evropske integracije**, te u čl. 11. i 12. uvršten je novi prekršaj. Neosnovana je primjedba na član 86. stav (2) koja se odnosi na sadržaj izvještaja, jer izvještaj iz stava (2) sadrži i podatke iz člana 86a. stav (2) - podaci koji nisu dostupni javnosti, a na ovu odredbu upravo upućuje član 86. stav (3), odnosno podaci u izvještaju odgovaraju preporuci iz *Izvještaja misije stručne procjene*. Primjedba koja doprinosi jasnoći odredbi iz čl. 86f., 86g. i 86h. je opravdana i jasno precizirano da provjeru vrši Odjel koji je u okviru Sekretarijata Vijeća. Direkcija za evropske integracije ukazuje na tačku 81. Izvještaja stručnjaka (Pribeov izvještaj) kojim se sugerije *"Taj organ mora imati mogućnosti da traži informacije od svih nadležnih organa u BiH i da uspostavlja specijalizovane timove za provođenje potrebnih provjera podataka iz imovinskih kartona"*, te Direkcija konstatuje da Nacrtom zakona nije predviđeno uspostavljanje specijalizovanih timova. Ova primjedba je ocijenjena kao neopravdana, jer citirani izvještaj akcentira uspostavu posebne nezavisne i nepristrasne jedinice za prikupljanje i provođenje potrebnih provjera podataka iz imovinskih kartona, što je ovim propisom i učinjeno uspostavom Odjela koji je u okviru Sekretarijata Vijeća, a članom 86c. st. (4) - (7) ostavljena je mogućnost Odjelu za pribavljanje potrebnih podataka i informacija od svih institucija. Shodno navedenom, Direkcija ističe da predložena rješenja predstavljaju pomak u ispunjavanju određenih preporuka, međutim skreće pažnju da postoji dosta pitanja koja moraju biti detaljnije precizirana u cilju dodatne usklađenosti s *acquis-em*", radi čega konstatuje samo djelimičnu usklađenost.

Primjedbe iz **Mišljenja VSTV-a** prihvaćene su kao opravdane i ugrađene u tekst propisa, osim sugestija iz dijela VI. pod tač. a) i c).

U vezi primjedbe iz dijela VI. pod tač. a) ističemo da javna dostupnost izvještaja o imovini – uključujući i njihovu dostupnost putem interneta – je u skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava (između ostalog i odlukom od 25. oktobra 2005. u predmetu Wypych protiv Poljske, br. 2428/05), kojom se podržava „internetski pristup izvještajima [o imovini] [...]. Bez takvog pristupa, ova obaveza ne bi imala nikakav praktičan značaj niti istinski učinak u vezi sa stepenom informiranosti javnosti [...]". Takođe, Evropski sud pravde presudio je u korist javnog pristupa u vezi s prihodima članova Evropskog parlamenta (slučaj T-471/08). Nadalje, u Preporuci za zemlje Zapadnog Balkana o objavljivanju finansija i interesa javnih funkcionera (2014) kaže se pod tačkom br. H.1: *„Budući da je nadzor od strane javnosti općenito rečeno jedan od najefikasnijih instrumenata, izvještaji o prihodima i imovini trebali bi biti dostupni putem interneta. U idealnom slučaju, izvještaji podneseni putem interneta objavljuju se u stvarnom vremenu. Korisna javna baza podataka o izvještajima naročito iziskuje da pristup tim bazama bude elektronski i besplatan, a da ti podaci budu u formatu koji se može pretraživati i mašinski iščitavati."* Nadalje, u „Zakonodavnom priručniku o sukobu interesa“ (2015), čiji je autor Vijeće Evrope, preporučuje se u stavu (2) članu 15. da se *„izvještaji objavljuju putem interneta, a da pristup izvještajima bude besplatan"*.

Stav (2) člana 86a. Zakona u pogledu izuzetaka dostupnosti podataka shodan je Preporuci za zemlje Zapadnog Balkana o objavljivanju finansijskih sredstava i interesa javnih funkcionera (2014) pod tačkom br. I.2 navodi se sljedeće: *„Lični podaci mogu se izuzeti iz objave u cilju zaštite privatnosti i sigurnosti javnog funkcionera. To se posebno odnosi na lokaciju imovine, registarske tablice vozila, identifikacijske brojeve tekućih računa, štednih računa, depozitnih sefova ili kreditnih kartica"*.

U vezi primjedbe iz dijela VI. pod tač. c) ističemo da je ista neopravdana obzirom da je članom 28. Zakona propisano da ovaj zakon stupa na snagu 90 dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku“, čime bi se osiguralo dodatno vrijeme potrebno za osnivanje Odjela za integritet.

Na Nacrt zakona pribavljena su mišljenja entitetskih ministarstava pravde i Pravosudnog povjerenstva Brčko distrikta.

Pravosudna komisija Brčko distrikta daje pozitivno mišljenje na rješenja usklađena s „*Pelimirnim komentarima na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine*“, Evropske komisije.

Federalno ministarstvo pravde navodi da nema „suštinskih primjedbi na dostavljeni tekst“, ali ukazuje na čl. 10., 61a., 61b., 86a., 86h. i 88. Nacrta zakona. Primjedba na član 10. je neosnovana, jer su disciplinski prekršaji taksativno precizirani, te se radnja, odnosno biće disciplinskog prekršaja ni u kom slučaju ne može podvesti pod normu krivičnih djela. Neosnovana je primjedba na član 61a. i 61b. odnosno ista je nejasna, jer upravo na način kako sugeriše primjedba riješeno je ovo pitanje. Dakle, propisno je da u disciplinskom postupku koji se vodi protiv člana Vijeća koji je sudija ili tužilac, u disciplinskoj komisiji ne mogu biti članovi Vijeća, ali i za člana koji nije sudija ili tužilac, disciplinska komisija će i u prvom i u drugom stepenu biti sastavljena od po jednog sudije, tužioca koji nije član Vijeća i člana Vijeća koji nije iz reda sudija i tužilaca. U vezi sugestije na član 86a. kao neophodno pribavljeno je mišljenje predložene Agencije, čije pribavljanje proizilazi iz poslovnika Parlamentarne skupštine BiH. U vezi primjedbe na član 86h. podsjećamo da je Evropska komisija dostavila svoje „*Pelimirne komentare na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine*“, s prijedlogom na koji način da se uredi vanjsko praćenje rada Odjela za integritet. Neosnovana je primjedba na član 88. stav (1) jer ne treba zanemariti činjenicu da se ova odredba odnosi na kaznu zatvora, odnosno ne obuhvata novčane kazne ili uslovne osude.

Ministarstvo pravde Republike Srpske dalo je primjedbe na čl. 3. 5., 6., 7., 11., 16. i 21. Nacrta zakona. Neosnovana je primjedba na član 3. jer je jasno propisano da godinu dana nakon isteka mandata član Vijeća se ne može prijaviti niti biti biran na upražnjenu poziciju taksativno navedenu. Neosnovana je primjedba na član 5. jer se ista mora dovesti u vezu s članom 4. stav (2) važećeg Zakona o VSTV-u koji propisuje da su „*članovi Vijeća lica visokih moralnih kvaliteta i profesionalne nepristrasnosti, poznate po djelotvornosti, stručnosti i profesionalnoj nepristrasnosti*“, te shodno istoj ugled institucije može se narušiti na način koji se ne može podvesti pod taksativno pobrojane disciplinske prekršaje. Neosnovana je primjedba na stav (7) kojom se neosnovano sugeriše da svi članovi Vijeća moraju biti prisutni na sjednici, jer postoje opravdani slučajevi, odnosno spriječenost pojedinaca da sjednici prisustvuju (npr. bolest,..). Neosnovana je primjedba na član 6. jer je stavom (2) precizirano izuzeće člana Vijeća upravo kako se sugeriše. Neosnovana je primjedba na član 7., jer je praksa pokazala da zbog „*suzdržanosti pri glasanju*“ često nema kvoruma za odluku, ali se ova mogućnost često zloupotrebljava pogotovo kod glasanja za odluke kojim se vrši imenovanje nosilaca pravosudne komisije. Neosnovana je primjedba na član 16., jer je ovaj rok određen alternativno, pa se računa onaj koji nastupi kasnije.

Primjedba na član 21. je prihvaćena, te prihvaćene sugestije nisu u suprotnosti s „*Preliminarnim komentarima na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine*“ koji je pripremila Evropska komisija.

Naime, **član 86b.** je usklađen s Mišljenjem Ministarstva pravde Republike Srpske. U stavu (1) ovog člana, shodno Mišljenju, predviđeno je da Odjel za provođenje postupka po izvještajima mora poštovati zakonima utvrđene nadležnosti svih organa, institucija i drugih pravnih lica koji vode evidencije. Shodno ovom zakonu Odjel nema nadležnost za bilo koju aktivnost koju Odjel ne precizira u Sporazumu o saradnji u skladu člana 86c. stav (6) ovog zakona. Dakle, Odjel može koristiti podatke koje pribavi na način i u postupku koji će biti precizno utvrđeni u Sporazumu Odjela i organa, institucija i drugih pravnih lica koji vode evidencije.

Član 86c. usklađen je s Mišljenjem Ministarstva pravde Republike Srpske. Naime, ovom odredbom se, kako predviđa stav (6) ovog člana obavezuje Odjel da zaključi sporazume o saradnji s organima, institucijama i drugim pravnim licima koji vode evidencije iz stava (4) ovog zakona, te da se tim sporazumom preciznije utvrdi način pristupa ili drugi način pribavljanja podataka.

Nadalje, **član 86d.** je potpuno usklađen s Mišljenjem Ministarstva pravde Republike Srpske. Stavom (3) je predviđeno da ako usporedba dostavljenih podataka u redovnoj provjeri izvještaja ili prikupljeni podaci od institucija i drugih pravnih lica koji vode evidencije ukazuje na sumnju u bilo koju od nepravilnosti iz člana 86c. ovog zakona, Odjel informaciju dostavlja Uredu disciplinskog tužioca, radi daljeg postupanja. Dostavljena Informacija Odjela je samo „zadatak“ za Ured disciplinskog tužioca da u daljem postupku, shodno svojim nadležnostima utvrđuje osnovanost i tačnost podataka u dostavljenoj informaciji. U skladu sa stavom (4) ovog člana Ured disciplinskog tužioca će nakon provedenog postupka i dodatnim provjerama utvrditi da li postoji osnov za tužbu, odnosno da li ima dovoljno dokaza za pokretanje disciplinskog postupka za neki od disciplinskih prekršaja iz člana 56. stav (1) tačka I), 57. stav (1) tačka I) i 57a. tačka I). Takođe, shodno Mišljenju Ministarstva pravde Republike Srpske dopunjen je stav (8) ovog člana. Po ovoj odredbi Odjel će informaciju o provedenoj kontroli, s podacima iz izvještaja i podacima do kojih je došlo u postupku kontrole, proslijediti instituciji ili drugom pravnom licu čiji podaci su korišteni kod provjere izvještaja, kao i drugom nadležnom organu kada je to potrebno radi provođenja mjera iz nadležnosti tog organa.

Član 86i., shodno Mišljenju Ministarstva pravde Republike Srpske, dopunjen je tako što se između ostalog predviđa da Pravilnik reguliše postupak zaključivanja sporazuma o saradnji s organima, institucijama i drugim pravnim licima iz člana 86c. stav (6) ovog zakona.

Primjedba na član 27. nije prihvaćena jer opravdanost ovakvog rješenja proizilazi iz Završnih odredbi Nacrta, a iste su usaglašene s VSTV-om.

VI. REVIZIJA POSTOJEĆIH PROPISA

Donošenje i primjena ovog zakona ne zahtijeva izmjene i dopune drugih zakona.

VII. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona bit će potrebna dodatna sredstva u Budžetu Bosne i Hercegovine, što potvrđuje Obrazac o fiskalnoj procjeni uticaja.

Obrazloženje potreba za dodatnim sredstvima i dinamiku popune predviđenih radnih mjesta VSTV BiH obrazlaže na sljedeći način:

„Uspostavom Odjela za integritet nosilaca pravosudnih funkcija objedinjeni su procesi iz nadležnosti VSTV-a BiH koji se odnose na pitanja integriteta u pravosuđu. S tim u vezi, postojeći procesi koji se tiču primjene kodeksa sudijske i tužilačke etike, propisa o sprečavanju sukoba interesa u pravosuđu i pružanja podrške disciplinskim komisijama su na inicijativu VSTV-a i uz pomoć donatorskih sredstava detaljno razrađeni, osnaženi i dodijeljeni u nadležnost Odjela za integritet nosilaca pravosudnih funkcija. Takođe, pored postojećih procesa, na inicijativu VSTV-a i uz pomoć donatorskih sredstava, intenzivno su razvijani novi procesi u vezi s praćenjem poštivanja propisa o ličnim finansijskim izvještajima sudija i tužilaca i praćenjem provođenja planova integriteta u pravosudnim institucijama i VSTV-u.

Kako bi se osigurala održivost funkcija i procesa u vezi s integritetom nosilaca pravosudnih funkcija, od ključne važnosti je da se funkcionisanje Odjela za integritet nosilaca pravosudnih funkcija osigura kroz stabilno finansiranje iz budžetskih sredstava namijenjenih VSTV-u. Takođe, bitno je napomenuti da je uspostava i funkcionisanje Odjela za integritet prioritet u narednom periodu, kako je naznačeno i od strane EU.

Odjel za integritet nosilaca pravosudnih funkcija ima osnovna zaduženja:

- prati primjenu kodeksa sudijske i tužilačke etike i propisa o sprečavanju sukoba interesa u pravosuđu, predlaže VSTV-u BiH rješenja za unapređenje, te osigurava distribuciju potrebnih informacija nosiocima pravosudne funkcije i zainteresiranoj javnosti;
- prati provođenje planova integriteta u pravosudnim institucijama i VSTV-u BiH, predlaže VSTV-u BiH i pravosudnim institucijama rješenja za unapređenje;
- prati poštivanje propisa o ličnim finansijskim izvještajima sudija i tužilaca i provjerava blagovremenost i potpunost podataka iz finansijskog izvještaja;
- pruža stručnu i administrativnu podršku nadležnoj stalnoj komisiji, disciplinskim komisijama, i drugim stalnim i privremenim organima unutar VSTV-a BiH, vodi evidencije o njihovom radu i odlukama te objavljuje odluke na web portalu pravosuđa;
- unosi, ažurira i upravlja podacima u postojećim bazama podataka te, u koordinaciji s Odjelom za IKT, učestvuje u analizi i osmišljavanju aplikativnih rješenja za baze podataka, sistema i procesa neophodnih za podršku rada Odjela;
- pruža stručne podrške stalnim komisijama i drugim radnim organima unutar VSTV-a BiH iz nadležnosti rada Odjela;
- učestvuje u postupcima srednjoročnog planiranja, godišnjeg programiranja, praćenja i izvještavanja u VSTV-u BiH;

- identificira, razvija i provodi nove i poboljšane načine rada za podršku razvoju Sekretarijata VSTV-a BiH i postizanje utvrđenih ciljeva VSTV-a BiH;
- obavlja ostale stručne, analitičke i administrativne aktivnosti proizašle iz nadležnosti Odjela i druge zadatke po nalogu direktora Sekretarijata VSTV-a BiH.

U skladu s Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine broj:14-02-2-2022-1/2020 od 29. 7. 2020. godine, Odjel za integritet nosilaca pravosudnih funkcija ima sljedeću unutrašnju organizaciju i radna mjesta:

1. šef odjela,
2. zamjenik šefa odjela,
3. pravni savjetnik (2 izvršioca),
4. stručni savjetnik za imovinske kartone,
5. stručni saradnik / analitičar za imovinske kartone (2 izvršioca),
6. stručni saradnik / analitičar za planove integriteta,
7. referent za integritet nosilaca pravosudnih funkcija.

U skladu s raspoloživim ljudskim resursima u Sekretarijatu VSTV-a BiH, za pozicije pod rednim brojevima 1., 6., i 7. osigurana su sredstva u postojećem budžetu za 2021. godinu, te za ove pozicije nisu potrebna dodatna sredstva. Preostalih 6 pozicija predstavljaju novo zapošljavanje za koje je potrebno sigurno dodatna finansijska sredstva. Takođe, kao što je gore navedeno Načrt zakona o izmjenama i dopunama zakona o VSTV-u BiH predviđa uspostavu novih funkcija i nadležnosti za koje je potrebno zaposliti još najmanje dva stručna saradnika i dva stručna savjetnika koji trenutno nisu sistematizovani.

Svjesni činjenice o ograničenosti budžetskih sredstava, ali uz razumijevanje velikog obima aktivnosti predviđenih novim procesima, primarno imajući u vidu praćenje poštivanja propisa o godišnjim ličnim finansijskim izvještajima sudija i tužilaca i provjeravanja blagovremenosti i potpunosti podataka iz finansijskih izvještaja za oko 1.500 nosilaca pravosudnih funkcija i članova njihovih porodica, predlažemo osiguranje sredstava u budžetu za predviđena radna mjesta za predmetni Odjel, i to na sljedeći način:

-u budžetu za 2021. godinu osigurati dodatna sredstva u iznosu 136.000 KM za 2 dodatne pozicije,
 -u budžetu za 2022. godinu osigurati dodatna sredstva u iznosu 641.000 KM za 10 dodatnih pozicija,

-u budžetu za 2023. godinu osigurati dodatna sredstva u iznosu 667.000 KM za 10 dodatnih pozicija.

Predviđena dinamika popunjavanja pozicija i potrebna sredstva po svakoj poziciji

Naziv radnog mjesta	Broj pozicija u 2020. godini	Broj pozicija u 2021. godini	Dodatna potrebna sredstva za godišnju bruto platu u 2021. godini	Dodatna potrebna sredstva za godišnje bruto naknade u 2021. godini	Broj pozicija u 2022. godini	Dodatna potrebna sredstva za godišnju bruto platu u 2022. godini	Dodatna potrebna sredstva za godišnje bruto naknade u 2022. godini	Broj pozicija u 2023. godini	Dodatna potrebna sredstva za godišnju bruto platu u 2023. godini	Dodatna potrebna sredstva za godišnje bruto naknade u 2023. godini
Šef odjela	1	1			1			1		
Zamjenik šefa odjela					1	70.645	4.536	1	73.470	4.717
Pravni savjetnik (2 izvršioaca)		2	125.748	9.956	2	130.777	10.354	2	136.009	10.769
Stručni savjetnik za imovinske kartone					1	52.713	4.062	1	54.822	4.225
Stručni saradnik / analitičar za imovinske kartone (2 izvršioaca)					2	105.427	8.125	2	109.644	8.450
Stručni saradnik / analitičar za planove integriteta	1	1			1			1		
Referent za integritet nosilaca pravosudnih funkcija	1	1			1			1		
Stručni saradnik (2 izvršioaca)					2	105.427	8.125	2	109.644	8.450
Stručni savjetnik (2 izvršioaca)					2	130.777	10.354	2	136.009	10.769
Ukupno	3	5	125.748	9.956	13	596.766	45.556	13	619.596	47.378